

**RADA
UNII EUROPEJSKIEJ**

**Bruksela, 17 kwietnia 2009 r. (24.04)
(OR. en)**

8383/09

**Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2008/0154 (COD)**

**CODEC 495
ENV 281**

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli/Rada
Dotyczy:	Wniosek w sprawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS) – Wyniki pierwszego czytania w Parlamencie Europejskim (Bruksela, 1–2 kwietnia 2009 r.)

I. WPROWADZENIE

Sprawozdawczyni Linda McAVAN (PSE – UK) przedstawiła sprawozdanie w imieniu Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności.

Zgodnie z postanowieniami art. 251 ust. 2 Traktatu WE i wspólnej deklaracji w sprawie praktycznych zasad dotyczących stosowania procedury współdecyzji¹ Rada, Parlament Europejski i Komisja nawiązały nieformalne kontakty w celu osiągnięcia porozumienia w tej sprawie w pierwszym czytaniu, by uniknąć w ten sposób konieczności przeprowadzania drugiego czytania i procedury pojednawczej.

¹ Dz.U. C 145 z 30.6.2007, s. 5.

W związku z tym ugrupowania polityczne PSE, PPE-DE, ALDE, Verts/ALE, GUE/NGL oraz UEN zgłosiły kolejną poprawkę kompromisową. Ta poprawka kompromisowa odzwierciedla porozumienie osiągnięte podczas nieformalnych kontaktów, o których mowa powyżej.

II. DEBATA

Szczegóły debaty, która odbyła się w dniu 2 kwietnia 2009 r., można znaleźć w dok. 8380/09.

III. GŁOSOWANIE

Podczas głosowania w dniu 2 kwietnia 2009 r. zgromadzenie plenarne przyjęło poprawkę kompromisową do wniosku dotyczącego rozporządzenia. Nie przyjęto żadnych innych poprawek. Przyjęta poprawka odpowiada ustaleniom dokonany przez trzy instytucje, powinna zatem być dla Rady możliwa do zaakceptowania. W związku z tym, po przeanalizowaniu tekstu przez prawników lingwistów¹, Rada powinna być w stanie przyjąć ten akt prawodawczy.

Rezolucja legislacyjna Parlamentu nie przedstawia przyjętej poprawki w formie, w jakiej zaprezentowano i przyjęto ją na posiedzeniu plenarnym; zamiast tego rezolucja zawiera tekst wniosku Komisji zmieniony tą poprawką. Tekst rezolucji legislacyjnej znajduje się w załączniku do niniejszej noty.

¹ Delegacje pragnące zgłosić uwagi o charakterze prawno-językowym mogą przesłać je do sekretariatu służby prawno-językowej Rady (secretariat.jl-codecision@consilium.europa.eu) do dnia 8 maja 2009 r., tak aby możliwe było lepsze przygotowanie spotkania z ekspertami krajowymi poświęconego kwestiom prawno-językowym.

Dobrowolny udział organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie *I**

Rezolucja legislacyjna Parlamentu Europejskiego z dnia 2 kwietnia 2009 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS) (COM(2008)0402 – C6-0278/2008 – 2008/0154(COD))

(Procedura współdecyzji: pierwsze czytanie)

Parlament Europejski,

- uwzględniając projekt Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2008)0402),
 - uwzględniając art. 251 ust. 2 oraz art. 175 ust. 1 Traktatu WE, zgodnie z którymi Komisja przedstawiła wniosek Parlamentowi (C6-0278/2008),
 - uwzględniając art. 51 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (A6-0084/2009),
1. zatwierdza wniosek Komisji po poprawkach;
 2. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli uzna ona za stosowne wprowadzenie znaczących zmian do swojego wniosku lub zastąpienie go innym tekstem;
 3. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji.

P6_TC1-COD(2008)0154

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 2 kwietnia 2009 w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady(WE) nr .../2009 w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 175 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji¹,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów²,

stanowiąc zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 251 Traktatu³,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Artykuł 2 Traktatu stanowi, że do zadań Wspólnoty należy promowanie zrównoważonego wzrostu w całej Wspólnocie.
- (2) W decyzji nr 1600/2002/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lipca 2002 r. ustanawiającej szósty wspólnotowy program działań w zakresie środowiska naturalnego⁴ określono poprawę współpracy i partnerstwa z przedsiębiorstwami jako strategiczne podejście do osiągnięcia celów związanych ze środowiskiem. Jednym z kluczowych elementów tego podejścia są dobrowolne zobowiązania. W tym kontekście niezbędne jest zachęcanie do szerszego uczestnictwa w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS) oraz rozwój inicjatyw mających na celu zachęcenie organizacji do publikowania rygorystycznych i zweryfikowanych przez niezależne źródła sprawozdań dotyczących efektów działalności środowiskowej lub zrównoważonego rozwoju.
- (3) W komunikacie Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów dotyczącym średniookresowego przeglądu szóstego wspólnotowego programu działań w zakresie środowiska naturalnego⁵ uznano, że istnieje konieczność poprawy funkcjonowania dobrowolnych instrumentów przeznaczonych dla przemysłu, oraz że instrumenty te mają znaczny potencjał, jednak nie zostały w pełni dopracowane. W komunikacie wzywa się Komisję do zmiany tych instrumentów w celu promowania ich stosowania oraz ograniczenia obciążeń administracyjnych wiążących się z zarządzaniem nimi.
- (4) *W komunikacie Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów dotyczącym planu działania na rzecz zrównoważonej konsumpcji i produkcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej z dnia 16 lipca 2008 r. (COM(2008)0397) uznano, że system ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS) pomaga organizacjom optymalizować ich procesy produkcyjne dzięki zmniejszeniu wpływu na środowisko i bardziej wydajnemu wykorzystaniu zasobów.*

¹ Opinia z dnia 25 lutego 2009 r.

² Opinia z dnia 12 lutego 2009 r.

³ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

⁴ Dz.U. L 242 z 10.9.2002, s. 1.

⁵ COM(2007) 225 wersja ostateczna

- (5) W celu wspierania spójnego podejścia do instrumentów prawodawczych opracowywanych na poziomie wspólnotowym w dziedzinie ochrony środowiska Komisja i państwa członkowskie powinny przeanalizować, w jaki sposób rejestracja w EMAS może zostać uwzględniona w opracowywaniu prawodawstwa lub wykorzystana jako instrument jego egzekwowania. W celu zwiększenia atrakcyjności EMAS dla organizacji Komisja i państwa członkowskie powinny również uwzględnić EMAS w swojej polityce zamówień publicznych oraz, w stosownych przypadkach, powinny określać uczestnictwo w EMAS lub równoważnych systemach zarządzania środowiskowego jako warunek realizacji umów na roboty i usługi.
- (6) Artykuł 15 rozporządzenia (WE) nr 761/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 marca 2001 r. dopuszczającego dobrowolny udział organizacji w systemie zarządzania środowiskiem i audytu środowiskowego we Wspólnocie (EMAS)¹ przewiduje, że Komisja dokonuje przeglądu EMAS w świetle doświadczeń zdobytych w trakcie jego działania i przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie propozycje odpowiednich zmian.
- (7) ***Stosowanie systemów zarządzania środowiskowego, w tym systemu EMAS, na mocy rozporządzenia*** (WE) nr 761/2001 okazało się skuteczne w promowaniu doskonalenia efektów działalności środowiskowej organizacji. ***Istnieje jednak potrzeba zwiększenia liczby organizacji uczestniczących w tym systemie, aby poprawa ochrony środowiska mogła przynieść lepsze wyniki ogólne.*** W tym celu doświadczenie zdobyte podczas stosowania tego rozporządzenia należy wykorzystać w celu zwiększania zdolności EMAS do doskonalenia ogólnych efektów działalności środowiskowej organizacji.
- (8) Należy zachęcać organizacje do dobrowolnego uczestnictwa w EMAS, które może im przynieść wartość dodaną w postaci mechanizmów kontrolnych, redukcji kosztów i poprawy wizerunku publicznego, ***pod warunkiem że będą one w stanie wykazać lepsze efekty działalności środowiskowej.***
- (9) EMAS należy udostępnić wszystkim organizacjom we Wspólnocie i poza jej granicami, których działalność ma wpływ na środowisko. EMAS powinien dostarczyć im środków do zarządzania tym wpływem i doskonalenia ich ogólnych efektów działalności środowiskowej.
- (10) Do uczestnictwa w EMAS należy zachęcać w szczególności małe organizacje. Ich udział należy promować przez ułatwianie dostępu do informacji, istniejących funduszy pomocowych i instytucji publicznych oraz przez ustanowienie lub promowanie środków pomocy technicznej.
- (11) Organizacje, które stosują inne systemy zarządzania środowiskowego, i które pragną przenieść się do systemu EMAS, powinny mieć możliwość dokonania tego w jak najprostszym sposób. Należy przeanalizować związki z innymi systemami zarządzania środowiskowego.
- (12) Organizacje, których obiekty znajdują się w jednym lub w kilku państwach członkowskich, powinny mieć możliwość rejestracji wszystkich lub kilku obiektów w ramach jednego zgłoszenia.
- (13) Należy wzmocnić mechanizm służący ustaleniu, czy dana organizacja spełniła wszystkie mające zastosowanie wymogi prawne w dziedzinie środowiska, tak aby zwiększyć wiarygodność EMAS oraz w szczególności umożliwić państwom członkowskim zmniejszenie

¹ Dz.U. L 114 z 24.4.2001, s. 1. ||

obciążeń administracyjnych zarejestrowanych organizacji w drodze deregulacji lub ulg regulacyjnych.

- (14) W proces wdrażania EMAS należy zaangażować pracowników organizacji, jako że zwiększa to poziom ich satysfakcji z pracy oraz ich wiedzę na temat kwestii związanych ze środowiskiem, którą mogą wykorzystać w pracy i poza nią.
- (15) Logo EMAS powinno stanowić dla organizacji atrakcyjne narzędzie komunikacyjne i marketingowe, pozwalające na pogłębianie wiedzy **kupujących i innych zainteresowanych stron** o systemie. Zasady stosowania logo EMAS należy uprościć poprzez zastosowanie jednego logo, zaś obowiązujące ograniczenia należy znieść, z **wyjątkiem ograniczeń odnoszących się do produktu i opakowania**. **Pomylenie** z etykietami produktów ekologicznych **nie powinno być możliwe**.
- (16) Koszty i opłaty związane z rejestracją w EMAS powinny być racjonalne i proporcjonalne do rozmiaru organizacji oraz nakładu pracy właściwych organów. Bez uszczerbku dla przepisów dotyczących pomocy państwa zawartych w Traktacie należy przeanalizować wprowadzenie zwolnień z opłat lub ulg dla małych organizacji.
- (17) Organizacje powinny opracowywać i powszechnie udostępniać okresowe deklaracje środowiskowe ■ informujące społeczeństwo i inne zainteresowane strony o spełnieniu przez nie mających zastosowanie wymogów prawnych w dziedzinie środowiska oraz o efektach swojej działalności środowiskowej.
- (18) W celu zagwarantowania adekwatności i porównywalności informacji podstawą sprawozdawczości na temat ■ efektów działalności środowiskowej organizacji powinny być ogólne i **sektorowe** wskaźniki efektywności skoncentrowane na kluczowych obszarach środowiskowych **na poziomie procesu i produktu, przy wykorzystaniu odpowiednich punktów odniesienia i skali**. Powinno to pomóc organizacjom w porównaniu ich wyników w różnych okresach sprawozdawczych **oraz w porównaniu ich wyników z wynikami innych organizacji**.
- (19) Dokumenty referencyjne zawierające najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego i wskaźniki efektywności środowiskowej dla określonych sektorów należy opracować w drodze wymiany informacji i współpracy państw członkowskich. Dokumenty te powinny pozwolić organizacjom skuteczniej skoncentrować się na najważniejszych aspektach środowiskowych danego sektora.
- (20) W rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z **dnia 9 lipca 2008 r.** ustanawiającym wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu¹ zorganizowano akredytację na poziomie krajowym i europejskim i ustalono ogólne ramy akredytacji. Niniejsze rozporządzenie stanowi uzupełnienie tych przepisów w niezbędnym zakresie, z uwzględnieniem specyfiki EMAS, w szczególności konieczności zapewnienia zainteresowanym stronom – zwłaszcza państwom członkowskim – wysokiej wiarygodności, a także, w stosownych przypadkach, ustanawia bardziej szczegółowe przepisy.

Przepisy **dotyczące EMAS** powinny służyć zagwarantowaniu oraz stałej poprawie kwalifikacji weryfikatorów środowiskowych przez zapewnienie niezależnego i neutralnego

¹ **Dz.U. L 218 z 13.8.2008, s. 30.**

systemu akredytacji **lub licencjonowania**, szkoleń oraz właściwego nadzoru nad przeprowadzanymi przez nich czynnościami, tym samym zapewniając przejrzystość i wiarygodność organizacji uczestniczących w EMAS.

- (21) **Jeżeli państwo członkowskie postanowi nie wykorzystywać akredytacji dla EMAS, stosuje się art. 5 ust. 2 rozporządzenia(WE) nr 765/2008.**
- (22) Zarówno państwa członkowskie, jak i Komisja Europejska, powinny podejmować działania promujące i wspierające.
- (23) Bez uszczerbku dla przepisów dotyczących pomocy państwa zawartych w Traktacie państwa członkowskie powinny tworzyć zachęty dla zarejestrowanych przedsiębiorstw, jak np. dostęp do finansowania lub zachęty podatkowe w ramach systemów wspierających efekty działalności środowiskowej przemysłu, **pod warunkiem że organizacje będą w stanie wykazać lepsze efekty swojej działalności środowiskowej.**
- (24) Państwa członkowskie i Komisja powinny opracowywać i wdrażać szczegółowe środki mające na celu zwiększenie uczestnictwa w EMAS, w szczególności wśród małych organizacji.
- (25) Mając na uwadze zapewnienie jednolitego stosowania niniejszego rozporządzenia, Komisja **powinna opracować** sektorowe dokumenty referencyjne w dziedzinie objętej niniejszym rozporządzeniem **zgodnie z programem priorytetów.**
- (26) Niniejsze rozporządzenie powinno zostać zmienione, w stosownym przypadku, w świetle doświadczenia uzyskanego **przez pięć lat po jego wejściu w życie.**
- (27) Niniejsze rozporządzenie zastępuje rozporządzenie (WE) nr 761/2001, które powinno zatem zostać uchylone.
- (28) Jako że w niniejszym rozporządzeniu uwzględniono użyteczne elementy zalecenia *Komisji* 2001/680/WE z dnia 7 września 2001 r. w sprawie wytycznych dotyczących wykonania rozporządzenia (WE) nr 761/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady dopuszczającego dobrowolny udział organizacji w zarządzania środowiskiem i audytu środowiskowego we Wspólnocie (EMAS)¹ i zalecenia *Komisji* 2003/532/WE z dnia 10 lipca 2003 r. dotyczącego wytycznych w sprawie wyboru i stosowania wskaźników efektywności środowiskowej w systemie EMAS² zaleceń tych nie należy już stosować, ponieważ zostają one zastąpione niniejszym rozporządzeniem.
- (29) Ponieważ cele proponowanych działań, czyli ustalenie jednego wiarygodnego systemu i uniknięcie powstania różnych systemów krajowych, nie mogą zostać w wystarczającym stopniu osiągnięte przez państwa członkowskie, a z uwagi na rozmiary lub skutki proponowanych działań możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Wspólnoty, Wspólnota może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.

¹ Dz.U. L 247 z 17.9.2001, s. 1.

² Dz.U. L 184 z 23.7.2003, s. 19.

- (30) Środki niezbędne do wykonania niniejszego rozporządzenia powinny zostać przyjęte zgodnie z decyzją Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. ustanawiającą warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji¹.
- (31) W szczególności należy upoważnić Komisję do ustanawiania procedur wzajemnej oceny właściwych organów, opracowywania sektorowych dokumentów referencyjnych, uznawania istniejących systemów zarządzania środowiskowego lub ich części za spełniające odpowiednie wymogi niniejszego rozporządzenia oraz do zmiany załączników I–VIII. Ponieważ środki te mają zakres ogólny i mają na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszego rozporządzenia między innymi przez uzupełnienie go nowymi elementami innymi niż istotne, środki te muszą zostać przyjęte zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą ustanowioną w art. 5a decyzji Rady 1999/468/WE.
- (32) Ponieważ wprowadzenie ram prawnych koniecznych dla prawidłowego funkcjonowania niniejszego rozporządzenia wymaga czasu, państwa członkowskie powinny mieć sześć miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia na zmianę procedur stosowanych przez jednostki akredytujące i właściwe organy na mocy stosownych przepisów niniejszego rozporządzenia. W ciągu tych sześciu miesięcy jednostki akredytujące i właściwe organy powinny mieć możliwość dalszego stosowania procedur ustanowionych rozporządzeniem (WE) nr 761/2001,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

Postanowienia ogólne

Artykuł 1

Cel

Niniejszym ustanawia się system ekozarządzania i audytu we Wspólnocie, zwany dalej „EMAS”, dopuszczający dobrowolny udział organizacji znajdujących się we Wspólnocie lub poza nią.

Celem EMAS, jako istotnego instrumentu planu działania na rzecz zrównoważonej konsumpcji i produkcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej, jest wspieranie stałego doskonalenia efektów działalności środowiskowej organizacji przez ustanowienie i wdrażanie przez organizacje systemów zarządzania środowiskowego, systematyczną, obiektywną i okresową ocenę działania takich systemów, dostarczanie informacji o efektach działalności środowiskowej, prowadzenie otwartego dialogu ze społeczeństwem i innymi zainteresowanymi stronami oraz aktywne zaangażowanie pracowników organizacji i właściwe szkolenia.

¹ Dz.U. L 184 z 17.7.1999, s. 23. ||

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- (1) „polityka środowiskowa” oznacza ogólne *intencje i kierunek działania organizacji w odniesieniu do ich efektywności środowiskowej w kształcie wyrażonym formalnie przez dyrekcję wysokiego szczebla*, w tym zgodność ze wszystkimi obowiązującymi wymogami prawnymi w dziedzinie środowiska, a także zobowiązanie do stałego doskonalenia efektów działalności środowiskowej; *stwarza ona ramy dla działania oraz wyznaczenia zadań i celów środowiskowych*;
- (2) „efekty działalności środowiskowej” oznaczają *wymierne* wyniki prowadzonego przez organizację zarządzania aspektami środowiskowymi;
- (3) „zgodność z prawem” oznacza pełne przestrzeganie *obowiązujących* wymogów prawnych, w tym warunków zezwoleń, dotyczących środowiska;
- (4) „aspekt środowiskowy” oznacza składnik działalności, produktów lub usług organizacji, który wpływa lub może wpływać na środowisko;
- (5) „istotny aspekt środowiskowy” oznacza aspekt środowiskowy, którego wpływ na środowisko jest lub może być istotny;
- (6) „bezpośredni aspekt środowiskowy” oznacza aspekt środowiskowy związany z działalnością, produktami lub usługami organizacji, nad którymi sprawuje ona bezpośrednią kontrolę zarządzającą;
- (7) „pośredni aspekt środowiskowy” oznaczają aspekt środowiskowy mogący wynikać z relacji organizacji z osobami trzecimi, na który organizacja może wpływać do pewnego stopnia;
- (8) „wpływ na środowisko” oznacza każdą zmianę w środowisku, korzystną lub szkodliwą, która w całości lub częściowo wynika z działalności organizacji, jej produktów lub usług;
- (9) „*przegląd środowiskowy*” oznacza *wstępną kompleksową analizę aspektów środowiskowych, wpływu na środowisko i efektów działalności środowiskowej związanych z działalnością, produktami i usługami organizacji*;
- (10) „program środowiskowy” oznacza opis działań, obowiązków i środków, podjętych lub zaplanowanych dla osiągnięcia celów i zadań środowiskowych wraz z określeniem terminów ich osiągnięcia;
- (11) „cel środowiskowy” oznacza ogólny cel w zakresie środowiska wynikający z polityki środowiskowej, jaki organizacja wyznacza sobie *do osiągnięcia*, i w miarę możliwości, określony ilościowo;
- (12) „zadanie środowiskowe” oznacza szczegółowy ■ wymóg dotyczący efektów działalności środowiskowej, wynikający z ■ celów środowiskowych, mający zastosowanie do organizacji lub jej części, który należy określić i spełnić w celu zrealizowania tych celów;

- (13) „system zarządzania środowiskowego” oznacza część ogólnego systemu zarządzania, która obejmuje strukturę organizacyjną, czynności planowania, zakres odpowiedzialności, praktyki, procedury, procesy i zasoby służące opracowywaniu, realizowaniu, osiąganiu, przeglądaniu i utrzymaniu polityki środowiskowej **oraz zarządzaniu aspektami środowiskowymi**;
- (14) „najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego” oznaczają najskuteczniejszy **sposób wdrożenia systemu** zarządzania środowiskowego **przez organizacje** w danym sektorze, dzięki któremu przy danych warunkach gospodarczych i technicznych można osiągnąć najlepsze efekty działalności środowiskowej;
- (15) „**istotna zmiana**” oznacza **każdą zmianę w funkcjonowaniu, strukturze, administracji, procesach, działaniach, produktach lub usługach organizacji, która wywiera lub może wywierać znaczny wpływ na system zarządzania środowiskowego tej organizacji, na środowisko lub zdrowie ludzkie**;
- (16) „wewnętrzny audyt środowiskowy” oznacza systematyczną, udokumentowaną, okresową i obiektywną ocenę **efektów działalności środowiskowej** organizacji, systemu zarządzania i procesów służących ochronie środowiska;
- (17) „audytor” oznacza osobę lub zespół należące do personelu organizacji albo osobę fizyczną lub prawną spoza organizacji, działającą w imieniu organizacji, przeprowadzającą w szczególności ocenę stosowanego systemu zarządzania oraz zgodności z polityką i programem organizacji, z uwzględnieniem zgodności z mającymi zastosowanie wymogami prawnymi dotyczącymi organizacji;
- I**
- (18) „deklaracja środowiskowa” oznacza szczegółowe informacje udzielane społeczeństwu i innym zainteresowanym stronom, dotyczące następujących aspektów organizacji:
- a) struktury i działań,
 - b) polityki środowiskowej i systemu zarządzania środowiskowego,
 - c) aspektów środowiskowych i wpływu na środowisko,
 - d) programu, celów i zadań środowiskowych,
 - e) **I** efektów działalności środowiskowej i zgodności z mającymi zastosowanie zobowiązaniami prawnymi w dziedzinie środowiska, **jak określono w załączniku IV**;
- (19) „**zaktualizowana deklaracja środowiskowa**” oznacza **szczególne informacje udzielane społeczeństwu i innym zainteresowanym stronom zawierające aktualizacje ostatniej walidowanej deklaracji środowiskowej, w szczególności informacje na temat efektów działalności środowiskowej organizacji i jej zgodności z mającymi zastosowanie zobowiązaniami prawnymi w dziedzinie środowiska, jak określono w załączniku IV**;
- (20) „weryfikator środowiskowy” oznacza
- a) **jednostkę oceniającą zgodność, zdefiniowaną w rozporządzeniu (WE) nr 765/2008 lub dowolne stowarzyszenie lub grupę takich jednostek, która uzyskała akredytację zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia**;

- b) dowolną osobę fizyczną lub prawną albo dowolne stowarzyszenie lub grupę takich osób , które otrzymały **licencję na dokonywanie weryfikacji i walidacji** zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia;
- (21) „organizacja” oznacza spółkę, korporację, firmę, przedsiębiorstwo, organ lub instytucję zlokalizowane we Wspólnocie lub poza nią, albo część lub kombinację powyższych, posiadające osobowość prawną lub nie, publiczne lub prywatne, mające własne funkcje i **administrację**;
- (22) „obiekt” oznacza geograficznie wydzielony obszar podlegający kontroli zarządczej organizacji, obejmującej działania, produkty i usługi, w tym całą infrastrukturę, sprzęt i materiały; **obiekt jest najmniejszą jednostką uwzględnianą do celów rejestracji**;
- (23) „klaster” oznacza **grupę niezależnych organizacji powiązanych ze sobą ze względu na bliskie położenie geograficzne lub rodzaj działalności gospodarczej wspólnie wdrażającą system zarządzania środowiskowego**;
- (24) „weryfikacja” oznacza proces oceny zgodności przeprowadzany przez weryfikatora środowiskowego w celu wykazania, **czy przegląd środowiskowy**, polityka środowiskowa, system zarządzania środowiskowego i procedura audytu **środowiskowego** organizacji **oraz jej wdrożenie** spełniają wymogi niniejszego rozporządzenia;
- (25) „walidacja” oznacza potwierdzenie przez weryfikatora środowiskowego, który przeprowadził weryfikację, że informacje i dane zawarte w przygotowywanej przez organizację deklaracji środowiskowej i **zaktualizowanej deklaracji środowiskowej** są rzetelne, wiarygodne i prawidłowe oraz że spełniają wymogi niniejszego rozporządzenia;
- (26) „organy egzekwowania prawa” oznaczają właściwe organy wyznaczone przez państwa członkowskie do wykrywania naruszeń wymogów prawnych mających zastosowanie w dziedzinie środowiska, zapobiegania tym naruszeniom i ich badania, oraz, w stosownych przypadkach, do egzekwowania prawa;
- (27) „wskaźnik efektywności środowiskowej” oznacza szczególny wskaźnik zezwalający na określenie efektów działalności środowiskowej organizacji;
- (28) „małe organizacje” oznaczają:
- a) mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa zdefiniowane w zaleceniu Komisji nr 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r., dotyczącym definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw¹;
 - b) władze lokalne zarządzające mniej niż 10 000 mieszkańców lub inne władze publiczne zatrudniające mniej niż 250 osób i dysponujące rocznym budżetem nieprzekraczającym 50 mln EUR, lub o rocznym bilansie nieprzekraczającym 43 mln EUR, w tym:
 - (i) administracje rządowe lub inne organy administracji publicznej, publiczne organy doradcze na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym;

¹ Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36.

- (ii) osoby fizyczne lub prawne, które na mocy prawa krajowego sprawują publiczne funkcje administracyjne, obejmujące obowiązki, działania lub usługi dotyczące środowiska; oraz
 - (iii) osoby fizyczne lub prawne sprawujące publiczne obowiązki lub funkcje lub świadczące publiczne usługi dotyczące środowiska, podlegające kontroli organu lub osoby, o których mowa w lit. b);
- (29) **„wspólna rejestracja” oznacza jedną rejestrację wszystkich lub niektórych obiektów danej organizacji posiadającej obiekty w jednym lub większej liczbie państw członkowskich lub w państwach trzecich;**
- (30) **„jednostka akredytująca” oznacza krajową jednostkę akredytującą powołaną zgodnie z art. 4 rozporządzenia (WE) nr 765/2008, która odpowiada za akredytację i nadzór nad weryfikatorami środowiskowymi.**
- (31) **„jednostka wydająca licencję” oznacza jednostkę powołaną zgodnie z art. 5 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 765/2008, która odpowiada za wydawanie licencji weryfikatorom środowiskowym oraz nadzór nad nimi.**

ROZDZIAŁ II

Rejestracja organizacji

Artykuł 3

Określenie właściwego organu

1. Organizacje w danym państwie członkowskim składają wnioski o rejestrację właściwemu organowi w tym państwie członkowskim.

I

2. Organizacja, która posiada obiekty w jednym lub większej liczbie państwach członkowskich **lub w krajach trzecich**, może złożyć wniosek o jedną wspólną rejestrację wszystkich lub niektórych obiektów.

Wniosek o jedną wspólną rejestrację składa się właściwemu organowi w państwie członkowskim, w którym znajduje się siedziba organizacji lub centrum zarządzania wyznaczone dla celów niniejszego przepisu.

3. **Wniosek o rejestrację ze strony organizacji spoza Wspólnoty, w tym o wspólną rejestrację dotyczącą wyłącznie obiektów znajdujących się poza Wspólnotą, składa się dowolnemu właściwemu organowi w państwach członkowskich, które przewidują rejestrację organizacji spoza Wspólnoty zgodnie z art. 11 ust. 1.**

Organizacje te muszą zadbać o to, aby weryfikator środowiskowy, który dokona weryfikacji oraz walidacji systemu zarządzania środowiskowego organizacji posiadał akredytację lub licencję wydaną w państwie członkowskim, w którym organizacja składa wniosek o rejestrację.

Artykuł 4

Przygotowanie do rejestracji

1. Organizacje, które pragną po raz pierwszy dokonać rejestracji
 - a) przeprowadzają przegląd środowiskowy wszystkich aspektów środowiskowych organizacji zgodnie z wymogami **określonymi w punkcie A.3.1 załącznika II oraz w załączniku I;**
 - b) **w świetle wyników przeglądu opracowują i wdrażają system zarządzania środowiskowego obejmujący wszystkie wymogi, o których mowa w załączniku II, oraz uwzględniający najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego dla danego sektora, o których mowa w art. 46, o ile są one dostępne;**
 - c) **przeprowadzają audyt wewnętrzny zgodnie z wymogami określonymi w punkcie A.5.5 załącznika II oraz w załączniku III;**
 - d) **przygotowują deklarację środowiskową zgodnie z załącznikiem IV; w przypadku, gdy dla danego sektora dostępne są sektorowe dokumenty referencyjne, o których mowa w art. 46, ocena efektów działalności środowiskowej organizacji uwzględnia stosowny dokument.**
2. Organizacje mogą **skorzystać z pomocy, o której mowa w art. 32, dostępnej** w państwie członkowskim, w którym organizacja składa wniosek o rejestrację.
3. Organizacje dysponujące certyfikowanym systemem zarządzania środowiskowego, uznanym zgodnie z art. 45 ust 4, nie muszą **wykonywać tych części, które uznano za równoważne z niniejszym rozporządzeniem.**
4. Organizacje przedstawiają dowody rzeczowe lub dokumenty wykazujące, że organizacja spełnia wszystkie określone stosowne wymogi prawne w dziedzinie środowiska.

Organizacje mogą zwrócić się **o informacje** do właściwego organu egzekwowania prawa **lub organów egzekwowania prawa** zgodnie z art. 32 **lub do weryfikatora środowiskowego, o którym mowa w załączniku VII.**

Organizacje spoza Wspólnoty dokonują również odniesienia do wymogów prawnych w dziedzinie środowiska mających zastosowanie do podobnych organizacji w państwach członkowskich, w których zamierzają złożyć wniosek.

W przypadku, gdy dla danego sektora dostępne są sektorowe dokumenty referencyjne, o których mowa w art. 46, ocenę efektów działalności środowiskowej organizacji przeprowadza się z uwzględnieniem stosownego dokumentu.

5. Akredytowany **lub licencjonowany** weryfikator środowiskowy dokonuje weryfikacji wstępnego przeglądu środowiskowego, systemu zarządzania środowiskowego, procedury audytowej i **jej wdrożenia oraz** deklaracji środowiskowej, **a także** walidacji deklaracji środowiskowej.

Artykuł 5

Wniosek o rejestrację

1. Wniosek o rejestrację mogą składać wszystkie organizacje spełniające wymogi określone w art. 4.
2. Wniosek o rejestrację składa się właściwemu organowi wyznaczonemu zgodnie z art. 3; wniosek zawiera niżej wymienione elementy:
 - a) walidowaną deklarację środowiskową w postaci elektronicznej **lub w postaci wydrukowanego dokumentu**;
 - b) deklarację, o której mowa w art. 24 ust. 9, podpisaną przez weryfikatora środowiskowego, który dokonał walidacji deklaracji środowiskowej;
 - c) wypełniony formularz zawierający przynajmniej informacje określone w załączniku VI;
 - d) **w odpowiednich przypadkach** – dowód uiszczenia stosownych opłat.
3. **Wniosek sporządza się w języku urzędowym, językach urzędowych lub jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego, w którym dana organizacja składa wniosek o rejestrację.**

ROZDZIAŁ III

Obowiązki zarejestrowanych organizacji

Artykuł 6

Odnowienie rejestracji w EMAS

1. Zarejestrowana organizacja **przynajmniej** co trzy lata:
 - a) zleca weryfikację całego systemu zarządzania środowiskowego i programu audytu **oraz jego realizacji**,

- b) przygotowuje deklarację środowiskową zgodnie z wymogami określonymi w *załączniku IV i uzyskuje jej walidację przez weryfikator środowiskowego,*

■

- d) przekazuje walidowaną deklarację środowiskową właściwemu organowi,
- e) przekazuje właściwemu organowi wypełniony formularz zawierający przynajmniej informacje określone w załączniku VI,
- ea) w stosownych przypadkach, uiszcza opłatę za odnowienie rejestracji na rzecz właściwego organu.*

2. **Bez uszczerbku dla postanowień ust. 1, w latach pośrednich** zarejestrowana organizacja ■ :

- a) *zgodnie z programem audytu* przeprowadza audyt wewnętrzny w odniesieniu do efektów działalności środowiskowej oraz spełnienia mających zastosowanie wymogów prawnych w dziedzinie środowiska zgodnie z załącznikiem III,
- b) przygotowuje *zaktualizowaną* deklarację środowiskową zgodnie z wymogami określonymi w *załączniku IV i uzyskuje jej walidację przez weryfikatora środowiskowego,*
- c) przekazuje walidowaną *zaktualizowaną* deklarację środowiskową właściwemu organowi,
- d) przekazuje właściwemu organowi wypełniony formularz zawierający przynajmniej informacje określone w załączniku VI,
- da) w stosownych przypadkach, uiszcza opłatę za odnowienie rejestracji na rzecz właściwego organu.*

3. Zarejestrowane organizacje udostępniają publicznie deklaracje środowiskowe i *zaktualizowane deklaracje środowiskowe* w ciągu jednego miesiąca od daty rejestracji oraz jednego miesiąca od daty *odnowienia* rejestracji.

Wymóg ten może zostać spełniony poprzez udostępnienie deklaracji środowiskowej *i zaktualizowanej deklaracji środowiskowej* na życzenie lub poprzez utworzenie linków do stron internetowych, na których zamieszczono *te deklaracje*.

Organizacje *określają sposób zapewnienia publicznego dostępu w formularzach, o których mowa w ust. 1 lit. e) i ust. 2 lit. d).*

Artykuł 7

Odstępstwo dla małych organizacji

- 1. Na *wniosek* małej organizacji właściwy organ dokonuje przedłużenia trzyletniego okresu, o którym mowa w art. 6 ust. 1, na maksymalnie *cztery lata*, lub rocznego okresu, o którym mowa w art. 6 ust. 2, na maksymalnie dwa lata, o ile *weryfikator środowiskowy, który*

dokonał weryfikacji organizacji, potwierdził, że zostały spełnione wszystkie następujące warunki:

- a) nie występują **znaczące** zagrożenia dla środowiska;
- b) organizacja nie planuje **istotnych** zmian, o których mowa w art. 8; oraz
- c) nie występują znaczące lokalne problemy związane ze środowiskiem, **do których dana organizacja się przyczynia**.

Do złożenia wniosku, o którym mowa w akapicie pierwszym, organizacja może wykorzystać formularze, o których mowa w art. 6.

- 2. **Właściwy organ może odrzucić wniosek, jeżeli warunki określone w ust. 1 nie zostały spełnione. Właściwy organ przekazuje organizacji uzasadnienie swojej decyzji.**
- 3. Organizacje korzystające z przedłużenia na dwa lata, o którym mowa w ust. 1, przekazują **zaktualizowaną deklarację środowiskową, która nie została walidowana, właściwemu organowi każdego roku, w którym są zwolnione z obowiązku uzyskania walidacji zaktualizowanej deklaracji środowiskowej.**

Artykuł 8

Istotne zmiany

- 1. **Jeżeli zarejestrowana organizacja planuje wprowadzić istotne zmiany,** organizacja przeprowadza dodatkowy przegląd środowiskowy tych zmian, uwzględniający aspekty środowiskowe i wpływ na środowisko.
- 2. **Po dokonaniu przeglądu środowiskowego zmian organizacja** uaktualnia wstępny przegląd środowiskowy, zmienia **politykę środowiskową, program środowiskowy i system zarządzania środowiskowego oraz dokonuje odpowiedniego przeglądu i odpowiedniej aktualizacji całej deklaracji środowiskowej.**
- 3. **Wszystkie dokumenty zmienione i zaktualizowane na mocy ust. 2 są weryfikowane i walidowane w terminie sześciu miesięcy.**
- 4. Po walidacji organizacja przedkłada zmiany właściwemu organowi za pomocą formularza przewidzianego w załączniku VI oraz udostępnia je publicznie.

Artykuł 9

Audyt środowiskowy

- 1. Zarejestrowana organizacja opracowuje program audytów gwarantujący, że w danym okresie, nieprzekraczającym trzech lat **lub czterech lat, jeżeli ma zastosowanie odstępstwo przewidziane w art. 7,** cała działalność organizacji będzie podlegać audytowi zgodnie z wymogami określonymi w załączniku III.

2. Audyt przeprowadzają audytorzy posiadający - indywidualnie lub zbiorowo – kwalifikacje niezbędne do przeprowadzenia tych zadań oraz wystarczającą niezależność w zakresie kontrolowanych działań, aby dokonać obiektywnej oceny.
3. Program przeprowadzenia audytów środowiskowych organizacji określa cele każdego audytu lub cyklu audytów, w tym częstotliwość audytu dla każdego działania.
4. Na zakończenie każdego audytu i cyklu audytów audytorzy przygotowują pisemne sprawozdanie z audytu.
5. Audytorzy przekazują organizacji ustalenia i wnioski z audytu.
6. Po zakończeniu procesu audytu organizacja przygotowuje i wdraża odpowiedni plan działania.
7. Organizacja stosuje odpowiednie mechanizmy dla zapewnienia należytego uwzględnienia wyników audytu.

Artykuł 10

Stosowanie logo EMAS

1. ***Nie naruszając postanowień art. 35 ust. 2, logo*** EMAS określone w załączniku V może być stosowane wyłącznie przez zarejestrowane organizacje i tylko w okresie ważności ich rejestracji.

W logo umieszcza się zawsze numer rejestracyjny organizacji.

2. Logo EMAS ***stosuje się*** wyłącznie zgodnie ze specyfikacjami technicznymi określonymi w załączniku V.
3. W przypadku, gdy organizacja, zgodnie z art. 3 ust. 3 zdecyduje, że nie wszystkie jej obiekty zostaną włączone do wspólnej rejestracji, zapewnia ona wyraźne rozróżnienie obiektów objętych rejestracją w swoich kontaktach ze społeczeństwem i przy stosowaniu logo EMAS.
4. Logo nie stosuje się:
 - ***na produktach lub ich opakowaniach, lub***
 - w połączeniu z porównawczymi twierdzeniami dotyczącymi innych działań i usług lub w sposób, który mógłby doprowadzić do pomylenia z etykietami produktów ekologicznych.
5. Każda informacja dotycząca środowiska opublikowana przez zarejestrowaną organizację może być opatrzona logo EMAS, pod warunkiem umieszczenia odesłania do najnowszej deklaracji środowiskowej ***lub zaktualizowanej deklaracji środowiskowej*** organizacji, z której została ona zaczerpnięta, oraz jeżeli weryfikator środowiskowy potwierdzi, że jest ona:
 - a) dokładna,
 - b) uzasadniona i możliwa do sprawdzenia,

- c) właściwa i stosowana w odpowiednim kontekście lub okolicznościach,
- d) reprezentatywna dla ogólnych efektów działalności środowiskowej organizacji,
- e) o niskim prawdopodobieństwie błędnej interpretacji,
- f) istotna w odniesieniu do ogólnego wpływu na środowisko.

ROZDZIAŁ IV

Przepisy mające zastosowanie właściwych organów

Artykuł 11

Wyznaczenie i rola właściwych organów

1. Państwa członkowskie wyznaczają właściwe organy odpowiedzialne za rejestrację organizacji *znajdujących się we Wspólnocie* zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia.

Państwa członkowskie mogą przewidzieć, że wyznaczone przez nie właściwe organy zajmują się rejestracją organizacji znajdujących się poza Wspólnotą zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i są za tę rejestrację odpowiedzialne.

Właściwe organy kontrolują wpisywanie organizacji do rejestru i przedłużanie rejestracji, *włącznie z zawieszeniem rejestracji i wykreśleniem z rejestru.*

2. Właściwymi organami mogą być organy krajowe, regionalne lub lokalne.
3. Skład właściwego organu gwarantuje jego niezależność i neutralność.
4. Właściwe organy posiadają odpowiednie zasoby finansowe i kadrowe dla właściwego wykonania swoich zadań.
5. Właściwe organy stosują przepisy niniejszego rozporządzenia konsekwentnie i uczestniczą w regularnej ocenie wzajemnej określonej w art. 16.

Artykuł 12

Obowiązki dotyczące procesu rejestracji

1. Właściwe organy ustanawiają procedury rejestracji organizacji. W szczególności ustanawiają one przepisy w odniesieniu do:
 - a) analizy uwag przekazanych przez zainteresowane strony, w tym jednostki akredytujące, *jednostki wydające licencje*, właściwe organy egzekwowania prawa *oraz organy przedstawicielskie organizacji*, dotyczących organizacji ubiegających się o rejestrację lub już zarejestrowanych,

- b) odmowy, zawieszenia lub wykreślenia rejestracji organizacji, oraz
 - c) rozpatrywania odwołań i skarg dotyczących ich decyzji.
2. Właściwe organy tworzą i prowadzą rejestr organizacji zarejestrowanych w ich państwach członkowskich, zawierający *informacje, w jaki sposób można uzyskać ich deklarację środowiskową lub zaktualizowaną deklarację środowiskową, a w przypadku zmian co miesiąc aktualizują rejestr.*
- Rejestr jest publicznie dostępny na stronie internetowej.
3. Właściwe organy co miesiąc informują Komisję – *bezpośrednio lub za pośrednictwem organów krajowych, zgodnie z decyzją danego państwa członkowskiego* – o zmianach dokonanych w rejestrze, o którym mowa w ust. 2

Artykuł 13

Rejestracja organizacji

1. Właściwe organy rozpatrują wnioski o rejestrację organizacji zgodnie z procedurami ustanowionymi w tym celu.
2. W przypadku, gdy organizacja składa wniosek o rejestrację, właściwy organ dokonuje jej rejestracji i nadaje jej numer rejestracyjny, o ile spełnione zostały wszystkie następujące warunki:
 - a) właściwy organ otrzymał wniosek o rejestrację zawierający wszystkie dokumenty, o których mowa w art. 5 ust. 2 lit. a)-d);
 - b) właściwy organ sprawdził, że weryfikacja i walidacja zostały dokonane zgodnie z obowiązkami określonymi w art. 25-27; ■
 - c) właściwy organ upewnił się, na podstawie otrzymanych dowodów rzeczowych, *na przykład pisemnego* sprawozdania otrzymanego od właściwego organu egzekwowania prawa, że *brak jest dowodów na naruszenie obowiązujących wymogów prawnych dotyczących środowiska*;
 - d) *zainteresowane strony nie złożyły odnośnych skarg lub skargi zostały wyjaśnione pozytywnie*;
 - e) *właściwy organ upewnił się, na podstawie otrzymanych dowodów, że organizacja spełnia wszystkie wymogi niniejszego rozporządzenia; oraz*
 - f) *właściwy organ otrzymał, w stosownych przypadkach, opłatę rejestracyjną.*
3. Właściwe organy informują organizację o dokonaniu jej rejestracji *i przekazują jej logo EMAS wraz z numerem rejestracyjnym.*
4. Jeżeli właściwy organ stwierdzi, że organizacja, która złożyła wniosek o rejestrację, nie spełnia wymogów określonych w ust. 2, odmawia jej rejestracji *i przekazuje jej uzasadnienie decyzji.*

5. Jeżeli właściwy organ otrzyma od *jednostki akredytującej lub jednostki wydającej licencję pisemne* sprawozdanie z nadzoru dostarczające dowodów na to, że czynności weryfikatora środowiskowego nie zostały wykonane w sposób dostatecznie prawidłowy, aby potwierdzić, że organizacja składająca wniosek spełnia wymogi niniejszego rozporządzenia, odmawia on rejestracji tej organizacji. **Właściwy organ zwraca się do organizacji z prośbą o przedłożenie nowego wniosku rejestracyjnego.**
6. Właściwy organ konsultuje się z zainteresowanymi stronami, w tym z organizacją, w celu uzyskania dowodów niezbędnych do podjęcia decyzji o odmowie rejestracji organizacji.

Artykuł 14

Odnowienie rejestracji organizacji

1. **Właściwy organ odnawia rejestrację organizacji, o ile spełnione zostały wszystkie następujące warunki:**
 - a) *właściwy organ otrzymał walidowaną deklarację środowiskową, o której mowa w art. 6 ust. 1 lit. c), walidowaną zaktualizowaną deklarację środowiskową, o której mowa w art. 6 ust. 1 lit. c) lub niewalidowaną zaktualizowaną deklarację środowiskową, o której mowa w art. 7 ust. 3;*
 - b) *właściwy organ otrzymał wypełniony formularz, który zawiera przynajmniej informacje wymienione w załączniku VI i o którym mowa jest w art. 6 ust. 1 lit. d) i w art. 6 ust. 2 lit. d);*
 - c) *właściwy organ nie posiada żadnych dowodów, że weryfikacja i walidacja nie zostały dokonane zgodnie z obowiązkami określonymi w art. 25-27;*
 - d) *właściwy organ nie posiada żadnych dowodów na niespełnianie przez organizację obowiązujących wymogów prawnych dotyczących środowiska;*
 - e) *zainteresowane strony nie złożyły odnośnych skarg lub skargi zostały wyjaśnione pozytywnie;*
 - f) *właściwy organ upewnił się, na podstawie otrzymanych dowodów, że organizacja spełnia wszystkie wymogi niniejszego rozporządzenia; oraz*
 - g) *właściwy organ otrzymał, w stosownych przypadkach, opłatę za odnowienie rejestracji.*
2. **Właściwy organ informuje organizację o odnowieniu jej rejestracji.**

Artykuł 15

Zawieszenie rejestracji lub wykreślenie organizacji z rejestru

1. Jeżeli właściwy organ jest zdania, że zarejestrowana organizacja nie przestrzega przepisów niniejszego rozporządzenia, umożliwia jej przedstawienie stanowiska w tej kwestii. Jeżeli organizacja nie przedstawi satysfakcjonującej odpowiedzi, jej rejestracja zostaje zawieszona lub organizacja zostaje wykreślona z rejestru.
2. Jeżeli właściwy organ otrzymał od jednostki akredytującej **lub jednostki wydającej licencję pisemne** sprawozdanie z nadzoru dostarczające dowodów na to, że czynności weryfikatora środowiskowego nie zostały wykonane w sposób dostatecznie prawidłowy, aby potwierdzić spełnianie przez organizację zarejestrowaną w EMAS wymogów niniejszego rozporządzenia, rejestracja zostaje zawieszona.
3. Zarejestrowana organizacja zostaje, w zależności od przypadku, objęta zawieszeniem rejestracji lub wykreślona z rejestru, jeżeli w terminie **dwóch miesięcy** od chwili zaistnienia takiego obowiązku nie przedłoży właściwemu organowi któregokolwiek z poniższych:
 - a) walidowanej deklaracji środowiskowej, **zaktualizowanej deklaracji środowiskowej** lub podpisanej deklaracji, o której mowa w *art. 25* ust. 9;
 - b) formularza, zawierającego przynajmniej informacje wymienione w załączniku VI dotyczące organizacji.
4. Jeżeli właściwy organ został **za pomocą pisemnego sprawozdania** poinformowany przez właściwe organy egzekwowania prawa o naruszeniu przez organizację jakichkolwiek mających zastosowanie wymogów prawnych w dziedzinie środowiska, w zależności od przypadku, zawiesza rejestrację organizacji lub wykreśla ją z rejestru.
5. W przypadku, gdy właściwy organ postanowi zawiesić rejestrację lub wykreślić organizację z rejestru, bierze on pod uwagę przynajmniej:
 - a) skutki dla środowiska spowodowane niewykonaniem przez organizację obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia;
 - b) prawdopodobieństwo, że organizacja nie wykona obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia, lub okoliczności do tego prowadzące;
 - c) wcześniejsze przypadki niespełnienia przez organizację wymagań niniejszego rozporządzenia, oraz
 - d) szczególne warunki danej organizacji.
6. Właściwy organ konsultuje się z zainteresowanymi stronami, w tym z organizacją, w celu uzyskania dowodów niezbędnych do podjęcia decyzji o zawieszeniu rejestracji lub wykreśleniu organizacji z rejestru.
7. W przypadku, gdy właściwy organ otrzymał dowody z innego źródła niż **pisemne** sprawozdanie z nadzoru przedstawione przez jednostkę akredytującą **lub jednostkę wydającą licencję** wskazujące na to, że czynności weryfikatora środowiskowego nie zostały wykonane w sposób dostatecznie prawidłowy aby potwierdzić spełnianie przez organizację wymogów niniejszego rozporządzenia, właściwy organ przeprowadza konsultację z jednostką akredytującą **lub jednostką wydającą licencję** nadzorującą weryfikatora środowiskowego.
8. Właściwy organ uzasadnia wszystkie podjęte środki.

9. Właściwy organ przedkłada organizacji stosowne informacje dotyczące konsultacji z zainteresowanymi stronami.
10. Zawieszenie rejestracji organizacji zostaje zniesione, jeżeli właściwy organ otrzymał zadowalające informacje potwierdzające spełnianie przez organizację wymogów niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 16

Forum właściwych organów

1. **Forum** właściwych organów ze wszystkich państw członkowskich (zwane dalej „forum”). Forum ***powoływane jest przez właściwe organy i*** zbiera się przynajmniej raz do roku w obecności przedstawiciela Komisji.

Forum przyjmuje regulamin wewnętrzny.

2. W forum uczestniczą właściwe organy każdego państwa członkowskiego. Jeżeli w danym państwie członkowskim istnieje kilka właściwych organów, podejmuje się odpowiednie środki w celu dopilnowania, by wszystkie organy były informowane o działalności forum.
3. Forum opracowuje wytyczne w celu zapewnienia spójności procedur dotyczących rejestracji organizacji zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia, w tym również procedur dotyczących ***odnowienia*** rejestracji i jej zawieszenia oraz wykreślenia organizacji z rejestru, ***zarówno we Wspólnocie, jak i poza nią.***

Forum przekazuje Komisji wytyczne i dokumenty dotyczące wzajemnej oceny. █

- 3a. ***Dokumenty zawierające wytyczne dotyczące procedur harmonizacyjnych zatwierdzonych przez forum proponowane są w odpowiednio przez Komisję do przyjęcia zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 49 ust. 3.***

Dokumenty te są publicznie dostępne.

█

Artykuł 17

Wzajemna ocena właściwych organów

1. Forum organizuje wzajemną ocenę w celu określenia zgodności systemu rejestracji każdego właściwego organu z niniejszym rozporządzeniem oraz w celu opracowania zharmonizowanego podejścia w odniesieniu do stosowania przepisów związanych z rejestracją.
2. Ocena wzajemna jest przeprowadzana regularnie, przynajmniej raz na cztery lata, ***i obejmuje ocenę zasad i procedur określonych w art. 12, 13 i 15.*** We wzajemnej ocenie biorą udział wszystkie właściwe organy.

3. Komisja ustanawia procedury przeprowadzania oceny, w tym odpowiednie procedury odwoławcze od decyzji przyjętych w wyniku oceny.

Środki te, mające na celu zmianę innych niż istotne elementów niniejszego rozporządzenia przez jego uzupełnienie, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 49 ust. 3.

4. ***Procedury, o których mowa w ust. 3, ustanawia się przed przeprowadzeniem pierwszej wzajemnej oceny.***
5. Forum przekazuje ***regularnie*** Komisji ***oraz komitetowi ustanowionemu na mocy art. 49 ust. 1*** sprawozdanie z oceny wzajemnej.

Sprawozdanie jest udostępniane publicznie ***po zatwierdzeniu przez forum oraz komitet, o którym mowa w akapicie pierwszym.***

ROZDZIAŁ V

Weryfikatorzy środowiskowi

Artykuł 18

Zadania weryfikatorów środowiskowych

1. Weryfikatorzy środowiskowi oceniają, czy przegląd środowiskowy, polityka środowiskowa, system zarządzania i procedury audytu organizacji ***oraz ich wdrożenie*** spełniają wymogi niniejszego rozporządzenia.
2. Weryfikatorzy środowiskowi ***weryfikują***:
 - a) spełnienie przez organizację wszystkich wymogów niniejszego rozporządzenia dotyczących wstępnego przeglądu środowiskowego, systemu zarządzania środowiskowego, audytu środowiskowego i jego wyników oraz deklaracji środowiskowej lub ***zaktualizowanej deklaracji środowiskowej***;
 - b) spełnienie przez organizację mających zastosowanie wspólnotowych, krajowych, regionalnych lub lokalnych wymogów prawnych w dziedzinie środowiska;
 - c) stałe doskonalenie efektów działalności środowiskowej organizacji; oraz
 - d) rzetelność, wiarygodność i prawidłowość danych i informacji zawartych w następujących dokumentach:
 - (i) deklaracji środowiskowej;

- (ii) *zaktualizowanej deklaracji środowiskowej*;
 - (iii) wszelkich informacjach dotyczących środowiska, które mają zostać walidowane.
3. Weryfikatorzy środowiskowi w szczególności **weryfikują** prawidłowość wstępnego przeglądu środowiskowego lub audytu lub innych procedur prowadzonych przez organizację, unikając niepotrzebnego powtarzania tych procedur.
 4. ■ Weryfikatorzy środowiskowi ■ weryfikują rzetelność wyników audytu wewnętrznego. *W odpowiednich przypadkach mogą w tym celu stosować kontrole wykrywkowe.*
 5. W czasie weryfikacji poziomu przygotowania organizacji do rejestracji weryfikator środowiskowy sprawdza, czy organizacja spełnia przynajmniej poniższe wymogi:
 - a) istnieje w pełni funkcjonujący system zarządzania środowiskowego zgodnie z wymogami załącznika II;
 - b) istnieje w pełni zaplanowany program audytu, który rozpoczęto zgodnie z wymogami załącznika III, uwzględniając w nim przynajmniej dziedziny o najbardziej istotnym wpływie na środowisko;
 - c) ukończono przegląd systemu zarządzania, o którym mowa w części A załącznika II; oraz
 - d) przygotowano deklarację środowiskową zgodnie z wymogami ■ załącznika IV *oraz uwzględniono sektorowe dokumenty referencyjne, jeżeli były one dostępne.*
 6. Do celów weryfikacji przeprowadzanej w celu **odnowienia** rejestracji, o którym mowa w art. 6 ust. 1, weryfikator środowiskowy sprawdza, czy organizacja spełnia poniższe wymogi:
 - a) **organizacja posiada** w pełni funkcjonujący system zarządzania środowiskowego zgodnie z wymogami załącznika II;
 - b) **organizacja posiada** w pełni funkcjonujący zaplanowany program audytu, którego przynajmniej jeden cykl został zakończony zgodnie z wymogami załącznika III;
 - c) **organizacja zakończyła** jeden przegląd systemu zarządzania; oraz
 - d) **organizacja przygotowała** deklarację środowiskową zgodnie z wymogami ■ załącznika IV *oraz uwzględniono sektorowe dokumenty referencyjne, jeżeli były one dostępne.*
 7. Do celów weryfikacji przeprowadzanej w celu **odnowienia** rejestracji, o którym mowa w art. 6 ust. 2, weryfikator środowiskowy sprawdza, czy organizacja spełnia przynajmniej poniższe wymogi:
 - a) przeprowadziła audyt wewnętrzny w odniesieniu do efektów działalności środowiskowej oraz spełnienia mających zastosowanie wymogów prawnych w dziedzinie środowiska zgodnie z wymogami załącznika III;
 - b) wykazuje ciągłą zgodność z mającymi zastosowanie wymogami prawnymi w dziedzinie środowiska oraz stałe doskonalenie efektów działalności środowiskowej; oraz

- c) przygotowała **zaktualizowaną** deklarację środowiskową zgodnie z wymogami załącznika IV **oraz uwzględniono sektorowe dokumenty referencyjne, jeżeli były one dostępne**.

Artykuł 19

Częstotliwość weryfikacji

1. Weryfikator środowiskowy, w porozumieniu z organizacją, opracowuje program w celu zapewnienia weryfikacji wszystkich elementów niezbędnych do rejestracji i **odnowienia** rejestracji, o których mowa w art. 4, 5 i 6.
2. Przynajmniej co 12 miesięcy weryfikator środowiskowy waliduje wszelkie uaktualnione informacje zawarte w deklaracji środowiskowej lub **zaktualizowanej deklaracji środowiskowej**.

W stosownych przypadkach ma zastosowanie odstępstwo przewidziane w art. 7.

Artykuł 20

Wymogi dotyczące weryfikatorów środowiskowych

1. W celu uzyskania akredytacji **lub licencji** zgodnie z niniejszym rozporządzeniem kandydat na weryfikatora środowiskowego składa wniosek do jednostki akredytującej **lub jednostki wydającej licencję**, o której akredytację **lub licencję** się ubiega.

Wniosek określa zakres akredytacji **lub licencji** przez odniesienie do klasyfikacji działalności gospodarczych określonej w rozporządzeniu (WE) nr 1893/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2¹.

2. Weryfikator środowiskowy przedkłada jednostce akredytującej **lub jednostce wydającej licencję** właściwe dowody swojej wiedzy, odpowiedniego doświadczenia i umiejętności technicznych stosownych dla zakresu akredytacji **lub licencji**, o którą się ubiega, w dziedzinie:
 - a) niniejszego rozporządzenia;
 - b) ogólnego funkcjonowania systemów zarządzania środowiskowego;
 - c) stosownych sektorowych dokumentów referencyjnych wydanych przez Komisję na mocy art. 46, dotyczących stosowania niniejszego rozporządzenia;
 - d) wymogów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych właściwych dla rodzaju działalności poddawanej weryfikacji i walidacji;

¹ Dz.U. L 393 z 30.12.2006, s. 1.

- e) aspektów środowiskowych i wpływu na środowisko, w tym w odniesieniu do środowiskowego wymiaru zrównoważonego rozwoju;
 - f) aspektów technicznych związanych z problemami środowiskowymi, właściwych dla rodzaju działalności poddawanej weryfikacji i walidacji;
 - g) ogólnych zasad prowadzenia działalności poddawanej weryfikacji i walidacji w celu oceny stosowności systemu zarządzania w związku z oddziaływaniem organizacji i jej produktów, usług i działalności na środowisko, w tym przynajmniej:
 - (i) technologii stosowanych w organizacji;
 - (ii) terminologii i narzędzi wykorzystywanych w prowadzeniu działalności;
 - (iii) czynności operacyjnych i charakterystyki ich oddziaływania na środowisko;
 - (iv) metodyki oceny istotnych aspektów środowiskowych;
 - (v) kontroli zanieczyszczenia i technik minimalizowania skutków;
 - (h) wymogów i metodyki dotyczących audytu środowiskowego, w tym umiejętności przeprowadzania skutecznych audytów weryfikujących system zarządzania środowiskowego, identyfikacji stosownych ustaleń i wniosków z audytu, przygotowania i przedstawienia sprawozdań z audytu w formie pisemnej i ustnej w celu sporządzenia jasnej dokumentacji audytu weryfikującego;
 - (i) audytu informacji, deklaracji środowiskowej i **zaktualizowanej deklaracji środowiskowej** w odniesieniu do zarządzania danymi, ich przechowywania i przetwarzania oraz przedstawiania ich w formie pisemnej i graficznej w celu wykrycia ewentualnych błędnych danych, a także stosowania założeń i oszacowań;
 - (j) wymiaru środowiskowego produktów i usług, w tym aspektów środowiskowych i efektów działalności środowiskowej podczas ich wykorzystania i w późniejszym okresie, oraz integralności danych dostarczonych do celów podejmowania decyzji związanych ze środowiskiem.
3. Weryfikator środowiskowy musi wykazać **stały** rozwój zawodowy w zakresie kompetencji określonych w ust. 2; rozwój ten podlega ocenie przez jednostkę akredytującą **lub jednostkę wydającą licencję**.
 4. Weryfikator środowiskowy **jest zewnętrzną stroną trzecią**, jest niezależny, w szczególności od audytora lub konsultanta organizacji, oraz wykonuje swoje zadania w sposób bezstronny i obiektywny.
 5. Weryfikator środowiskowy zapewnia swoją niezależność od nacisków komercyjnych, finansowych lub innych, które mogłyby mieć wpływ na jego osąd lub podważyć zaufanie co do niezależności jego opinii i uczciwości w związku z prowadzoną weryfikacją. Weryfikator środowiskowy zapewnia spełnienie wszelkich przepisów mających zastosowanie w tej kwestii.
 6. Aby spełnić wymogi niniejszego rozporządzenia w zakresie weryfikacji i walidacji, weryfikator środowiskowy dysponuje udokumentowaną metodyką i procedurami obejmującymi również mechanizmy kontroli jakości i przepisy dotyczące poufności.

7. W przypadku, gdy weryfikatorem środowiskowym jest organizacja, posiada ona schemat organizacyjny pokazujący struktury i obowiązki w ramach organizacji oraz oświadczenie o jej statusie prawnym, własnościowym oraz źródłach finansowania.

Schemat organizacyjny jest udostępniany na żądanie.

8. ***Zgodność z tymi wymogami zapewnia się przez ocenę przeprowadzaną przed wydaniem akredytacji lub licencji oraz przez nadzór sprawowany przez jednostkę akredytującą lub jednostkę wydającą licencję.***

Artykuł 21

Dodatkowe wymogi dotyczące weryfikatorów środowiskowych będących osobami fizycznymi i indywidualnie przeprowadzających czynności weryfikacji i walidacji

1. Weryfikatorzy środowiskowi będący osobami fizycznymi i indywidualnie przeprowadzający weryfikację i walidację, poza spełnieniem wymogów określonych w *art. 20*, posiadają:
 - 1) wszelkie kompetencje niezbędne do prowadzenia czynności weryfikacji i walidacji w dziedzinach, w których są ***licencjonowani***;
 - 2) ograniczony zakres ***licencji*** stosowny do ich indywidualnych kompetencji.

I

Artykuł 22

Dodatkowe wymogi dla weryfikatorów środowiskowych działających w państwach trzecich

1. ***Jeżeli*** weryfikator środowiskowy zamierza przeprowadzać czynności weryfikacji i walidacji w państwach trzecich, ubiega się o akredytację ***lub licencję*** dotyczącą określonych państw trzecich.
2. W celu uzyskania akredytacji ***lub licencji*** dotyczącej danego państwa trzeciego weryfikator środowiskowy spełnia, poza wymogami określonymi w art. 19 i 20, następujące wymogi:
 - a) znajomość i zrozumienie wymogów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych w dziedzinie środowiska obowiązujących w państwie trzecim, w odniesieniu do którego weryfikator ubiega się o akredytację ***lub licencję***;
 - b) znajomość i zrozumienie języka urzędowego państwa trzeciego, w odniesieniu do którego weryfikator ubiega się o akredytację ***lub licencję***.

3. Wymogi określone w ust. 2 uznaje się za spełnione, jeżeli weryfikator środowiskowy wykaże istnienie stosunku umownego między nim a wykwalifikowaną osobą lub organizacją spełniającą te wymogi.

Taka osoba lub organizacja są niezależne od weryfikowanej organizacji.

Artykuł 23

Nadzór nad weryfikatorami środowiskowymi

1. Nadzór nad czynnościami weryfikacji i walidacji przeprowadzanymi przez weryfikatora środowiskowego:
 - a) w państwie członkowskim, w którym posiada on akredytację **lub licencję**, jest sprawowany przez jednostkę akredytującą **lub jednostkę wydającą licencję**, która udzieliła mu akredytacji **lub licencji**;
 - b) w państwie trzecim jest sprawowany przez jednostkę akredytującą **lub jednostkę wydającą licencję**, która udzieliła weryfikatorowi środowiskowemu akredytacji **lub licencji** w odniesieniu do tych czynności;
 - c) w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie, w którym udzielono akredytacji **lub wydano licencję**, jest sprawowany przez jednostkę akredytującą **lub jednostkę wydającą licencję** państwa członkowskiego, w którym **ma miejsce weryfikacja**.
2. Weryfikator środowiskowy informuje jednostkę akredytującą **lub jednostkę wydającą licencję** odpowiedzialną za nadzór nad nim o szczegółach akredytacji **lub licencji** oraz o dacie i miejscu przeprowadzenia weryfikacji przynajmniej **cztery tygodnie** przed każdą weryfikacją w danym państwie członkowskim.
3. Weryfikator środowiskowy niezwłocznie informuje jednostkę akredytującą **lub jednostkę wydającą licencję** o wszelkich zmianach mających znaczenie dla akredytacji/**licencji** lub jej zakresu.
4. Jednostka akredytująca **lub jednostka wydająca licencję** podejmuje działania w celu sprawdzenia, w regularnych odstępach czasu nieprzekraczających 24 miesięcy, czy weryfikator nadal spełnia wymogi akredytacyjne **lub licencyjne**, oraz w celu monitorowania jakości przeprowadzonych czynności weryfikacji i walidacji.
5. Nadzór może obejmować audyty biura, nadzór na miejscu w organizacjach, kwestionariusze, przegląd deklaracji środowiskowych lub **zaktualizowanych deklaracji środowiskowych** walidowanych przez weryfikatorów środowiskowych oraz przegląd sprawozdań z weryfikacji.

Nadzór jest proporcjonalny do czynności podjętej przez weryfikatora środowiskowego.

- 5a. **Organizacje muszą umożliwić jednostkom akredytującym lub jednostkom wydającym licencję prowadzenie nadzoru nad weryfikatorem środowiskowym podczas procesu weryfikacji i walidacji.**

6. Wszelkie decyzje jednostki akredytującej **lub jednostki wydającej licencję** o cofnięciu lub zawieszeniu akredytacji/**licencji** lub ograniczeniu jej zakresu podejmuje się wyłącznie pod warunkiem wcześniejszego udzielenia weryfikatorowi środowiskowemu możliwości wypowiedzenia się.
7. Jeżeli nadzorująca jednostka akredytująca **lub jednostka wydająca licencję** jest zdania, że jakość pracy wykonanej przez weryfikatora środowiskowego nie spełnia wymogów niniejszego rozporządzenia, **pisemne** sprawozdanie z nadzoru zostaje przekazane zainteresowanemu weryfikatorowi środowiskowemu oraz właściwemu organowi, do którego przedmiotowa organizacja zamierza złożyć wniosek o rejestrację lub który dokonał rejestracji zainteresowanej organizacji.

W przypadku dalszego sporu sprawozdanie z nadzoru zostaje przedłożone **forum** jednostek akredytujących **i jednostek wydających licencje**, o którym mowa w art. 30.

Artykuł 24

Dodatkowe wymogi dotyczące nadzoru nad weryfikatorami środowiskowymi przeprowadzającymi czynności w państwie członkowskim innym niż państwo, w którym wydano akredytację **lub licencję**

1. Weryfikator środowiskowy akredytowany **lub licencjonowany** w jednym państwie członkowskim, z wyprzedzeniem co najmniej **czterech tygodni** przed przystąpieniem do czynności weryfikacji i walidacji w innym państwie członkowskim, dostarcza jednostce akredytującej **lub jednostce wydającej licencję** tego państwa członkowskiego następujące informacje:
 - a) szczegóły dotyczące jego akredytacji/**licencji**, kompetencji, **w szczególności znajomości wymogów prawnych dotyczących środowiska i języka urzędowego tego innego państwa członkowskiego** oraz, w stosownych przypadkach, składu zespołu;
 - b) datę i miejsce dokonania weryfikacji i walidacji;
 - c) adres i dane kontaktowe organizacji.

Powiadomienie takie przekazywane jest przed każdą ■ czynnością weryfikacji i walidacji.

2. Jednostka akredytująca **lub jednostka wydająca licencję** może zażądać od weryfikatora wyjaśnień dotyczących znajomości niezbędnych mających zastosowanie wymogów prawnych w dziedzinie środowiska.
3. Jednostka akredytująca **lub jednostka wydająca licencję** może wprowadzić warunki inne niż te, o których mowa w ust. 1, wyłącznie jeżeli nie ograniczają one prawa weryfikatora środowiskowego do świadczenia usług w państwie członkowskim innym niż państwo, w którym przyznano akredytację/**licencję**.
4. Jednostka akredytująca **lub jednostka wydająca licencję** nie wykorzystuje procedury, o której mowa w ust. 1, w celu opóźnienia przybycia weryfikatora środowiskowego. Jeżeli jednostka akredytująca **lub jednostka wydająca licencję** nie jest w stanie wykonać swoich zadań

zgodnie z ust. 2 i 3 przed datą weryfikacji i walidacji zgłoszoną przez weryfikatora zgodnie z ust. 1 lit. b), przedstawia ona weryfikatorowi stosowne uzasadnienie.

5. Jednostki akredytujące ***lub jednostki wydające licencje*** nie pobierają dyskryminacyjnych opłat za powiadomienie i nadzór.
6. Jeżeli nadzorująca jednostka akredytująca ***lub jednostka wydająca licencję*** jest zdania, że jakość pracy wykonanej przez weryfikatora środowiskowego nie spełnia wymogów niniejszego rozporządzenia, ***pisemne*** sprawozdanie z nadzoru zostaje przekazane zainteresowanemu weryfikatorowi środowiskowemu, jednostce akredytującej/***jednostce wydającej licencję***, która udzieliła mu akredytacji/***licencji***, oraz właściwemu organowi, do którego zainteresowana organizacja zamierza złożyć wniosek o rejestrację lub który dokonał rejestracji tej organizacji. W przypadku dalszego sporu sprawozdanie z nadzoru zostaje przedłożone ***forum*** jednostek akredytujących ***i jednostek wydających licencje***, o którym mowa w art. 30.

I

Artykuł 25

Warunki przeprowadzania weryfikacji i walidacji

1. Weryfikator środowiskowy prowadzi czynności objęte jego akredytacją ***lub licencją*** na podstawie pisemnej umowy z organizacją.

Umowa ta:

- a) określa zakres czynności;
 - b) określa warunki mające na celu umożliwienie weryfikatorowi środowiskowemu niezależne i profesjonalne działanie;
 - c) zobowiązuje organizację do zapewnienia niezbędnej współpracy.
2. Weryfikator środowiskowy zapewnia jednoznaczne określenie wszystkich elementów organizacji oraz ich zgodność z rzeczywistym podziałem czynności.

Deklaracja środowiskowa w przejrzysty sposób określa poszczególne części organizacji podlegające weryfikacji lub walidacji.
 3. Weryfikator środowiskowy przeprowadza ocenę elementów określonych w *art. 18*.
 4. Podczas przeprowadzania czynności weryfikacji i walidacji weryfikator środowiskowy dokonuje analizy dokumentacji, przeprowadza inspekcję w organizacji, kontrole wyrywkowe oraz prowadzi rozmowy z personelem.
 5. Przed przeprowadzeniem przez weryfikatora środowiskowego inspekcji w organizacji, organizacja dostarcza mu podstawowe informacje na swój temat i na temat prowadzonej działalności, polityki środowiskowej, programu środowiskowego, a także opis systemu

zarządzania środowiskowego stosowanego w organizacji, szczegóły dotyczące przeprowadzonego przeglądu środowiskowego lub audytu, sprawozdanie z tego przeglądu lub audytu, informacje o wszelkich działaniach naprawczych podjętych w ich wyniku, oraz projekt deklaracji środowiskowej lub ***zaktualizowanej deklaracji środowiskowej***.

6. Weryfikator środowiskowy sporządza pisemne sprawozdanie z wyniku weryfikacji przeznaczone dla organizacji, określające:
 - a) wszystkie zagadnienia mające związek z czynnościami przeprowadzonymi przez weryfikatora środowiskowego;
 - b) opis zgodności ze wszystkimi wymaganiami niniejszego rozporządzenia, łącznie z dowodami, wynikami i wnioskami;
 - c) ***porównanie osiągnięć i zadań z wcześniejszymi deklaracjami środowiskowymi, oceną efektów działalności środowiskowej oraz oceną stałego doskonalenia efektów działalności środowiskowej organizacji;***
 - d) ***w stosownych przypadkach, wady techniczne w metodach przeglądu środowiskowego, audytu, w systemie zarządzania środowiskowego lub we wszelkich innych stosownych procesach.***
7. W przypadku braku zgodności z przepisami niniejszego rozporządzenia sprawozdanie obejmuje ***ponadto***:
 - a) ustalenia i wnioski dotyczące braku zgodności ze strony organizacji oraz dowody będące ich podstawą;
 - b) ***kwestie sporne dotyczące projektu deklaracji środowiskowej lub zaktualizowanej deklaracji środowiskowej, wraz ze szczegółami dotyczącymi zmian lub uzupełnień, jakie powinny być wprowadzone do deklaracji środowiskowej lub zaktualizowanej deklaracji środowiskowej.***

■

8. Po przeprowadzeniu weryfikacji weryfikator środowiskowy waliduje deklarację środowiskową organizacji lub ***zaktualizowaną deklarację środowiskową i*** potwierdza, że spełnia ona wymogi niniejszego rozporządzenia, pod warunkiem że wyniki weryfikacji ***i walidacji*** potwierdzają, że:
 - a) informacje i dane zawarte w deklaracji środowiskowej organizacji lub ***zaktualizowanej deklaracji środowiskowej*** są rzetelne i prawidłowe oraz spełniają wymogi niniejszego rozporządzenia;
 - b) ***nie ma dowodów na to, że organizacja nie spełnia*** ■ mających zastosowanie wymogów prawnych w dziedzinie środowiska.

9. Po walidacji weryfikator środowiskowy wydaje podpisaną deklarację, o której mowa w załączniku VII, stwierdzającą, że weryfikacji *i walidacji* dokonano zgodnie z wymogami niniejszego rozporządzenia.

10. *Weryfikatorzy środowiskowi akredytowani lub licencjonowani w jednym z państw członkowskich mogą przeprowadzać czynności weryfikacji i walidacji w każdym innym państwie członkowskim zgodnie z wymogami ustanowionymi w niniejszym rozporządzeniu.*

Czynności weryfikacji lub walidacji podlegają nadzorowi jednostki akredytującej lub jednostki wydającej licencję państwa członkowskiego, w którym są prowadzone. Ta jednostka akredytująca/jednostka wydająca licencję jest powiadamiana o rozpoczęciu czynności zgodnie z harmonogramem określonym w art. 24 ust. 1.

Artykuł 26

Weryfikacja i walidacja w małych organizacjach

1. Podczas prowadzenia czynności weryfikacji i walidacji weryfikator środowiskowy bierze pod uwagę szczególne cechy małych organizacji, w tym:
 - a) nierozbudowaną strukturę;
 - b) wielozadaniowy personel;
 - c) zdobywanie kwalifikacji w trakcie pracy;
 - d) zdolność szybkiego przystosowania się do zmian; oraz
 - e) ograniczoną dokumentację procedur.
2. Weryfikator środowiskowy przeprowadza weryfikację lub walidację w sposób niepowodujący zbędnych obciążeń dla małych organizacji.
3. Weryfikator środowiskowy bierze pod uwagę obiektywne dowody wskazujące na skuteczność systemu, w tym istnienie w organizacji procedur proporcjonalnych do jej rozmiaru i złożoności działalności, charakter powiązanego z nią wpływu na środowisko oraz kompetencje podmiotów.

I

Artykuł 27

Warunki weryfikacji i walidacji w państwach trzecich

1. Weryfikatorzy środowiskowi akredytowani w jednym z państw członkowskich mogą przeprowadzać czynności weryfikacji i walidacji w organizacji znajdującej się w państwie trzecim zgodnie z wymogami ustanowionymi w niniejszym rozporządzeniu.
2. Weryfikator środowiskowy informuje jednostkę akredytującą **lub jednostkę wydającą licencję** państwa członkowskiego, w którym organizacja zamierza wystąpić o rejestrację lub jest zarejestrowana, o szczegółach swojej akredytacji **lub licencji** oraz o dacie i miejscu przeprowadzenia weryfikacji lub walidacji w państwie trzecim, przynajmniej sześć tygodni przed każdą weryfikacją lub walidacją.
3. Czynności weryfikacji i walidacji podlegają nadzorowi jednostki akredytującej **lub jednostki wydającej licencję** państwa członkowskiego, w którym **weryfikator środowiskowy jest akredytowany lub licencjonowany**. Ta jednostka akredytująca/jednostka wydająca licencję jest powiadamiana o rozpoczęciu czynności **zgodnie z harmonogramem określonym w ust. 2**.

ROZDZIAŁ VI

Jednostki akredytujące **i jednostki wydające licencje**

Artykuł 28

Udzielanie akredytacji **i licencji**

1. Jednostki akredytujące wyznaczane przez państwa członkowskie zgodnie z art. 4 rozporządzenia (WE) nr **765/2008** są odpowiedzialne za akredytację weryfikatorów środowiskowych oraz nadzór nad czynnościami przeprowadzanymi przez weryfikatorów środowiskowych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.
2. **Państwa członkowskie mogą powołać jednostkę wydającą licencję zgodnie z art. 5 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 765/2008, która odpowiada za wydawanie licencji weryfikatorom środowiskowym oraz nadzór nad nimi.**
3. **Państwa członkowskie mogą nie zezwolić na akredytowanie lub licencjonowanie osób fizycznych jako weryfikatorów środowiskowych.**
4. Jednostki akredytujące **i jednostki wydające licencje** dokonują oceny kompetencji weryfikatorów środowiskowych w świetle elementów określonych w art. 20, 21 i 22, stosownych dla zakresu akredytacji/**licencji**, której dotyczy wnioszek.
5. Zakres akredytacji/**licencji** weryfikatorów środowiskowych ustala się zgodnie z klasyfikacją działalności gospodarczych określoną w rozporządzeniu (WE) nr 1893/2006. Zakres ten jest ograniczony kompetencjami weryfikatora środowiskowego oraz, w stosownych przypadkach, uwzględnia rozmiar i złożoność działalności.
6. Jednostki akredytujące **i jednostki wydające licencje** ustanawiają stosowne procedury akredytacji/**licencjonowania**, odmowy, zawieszenia i wycofania akredytacji/**licencji** weryfikatorów środowiskowych oraz nadzoru nad weryfikatorami środowiskowymi.

Procedury te obejmują mechanizmy uwzględniania uwag zainteresowanych stron, w tym właściwych organów *i organów przedstawicielskich organizacji*, w odniesieniu do weryfikatorów środowiskowych ubiegających się o akredytację/*licencję* i ją posiadających.

7. W przypadku odmowy akredytacji *lub licencji* jednostka akredytująca *lub jednostka wydająca licencję* informuje weryfikatora środowiskowego o powodach takiej decyzji.
8. Jednostki akredytujące *lub jednostki wydające licencje* ustanawiają wykaz weryfikatorów środowiskowych oraz zakresu ich akredytacji/*licencji* w swoich państwach członkowskich, poddają ten wykaz przeglądowi i dokonują jego aktualizacji oraz co miesiąc powiadamiają – *bezpośrednio lub za pośrednictwem organów krajowych, w zależności od decyzji danego państwa członkowskiego* – Komisję i właściwy organ państwa członkowskiego, w którym znajduje się jednostka akredytująca *lub jednostka wydająca licencję*, o zmianach dokonanych w wykazie.
9. W ramach przepisów i procedur dotyczących monitorowania czynności określonych w art. 5 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 765/2008, *jednostki akredytujące i jednostki wydające licencje sporządzają* sprawozdanie z nadzoru, jeżeli *stwierdzą*, po konsultacji z zainteresowanym weryfikatorem środowiskowym, jedno z poniższych:
 - a) czynności weryfikatora środowiskowego nie zostały wykonane w sposób dostatecznie prawidłowy, aby potwierdzić spełnianie przez organizację wymogów niniejszego rozporządzenia;
 - b) weryfikacja i walidacja przez weryfikatora środowiskowego zostały przeprowadzone z naruszeniem jednego lub kilku wymogów niniejszego rozporządzenia.

Sprawozdanie to jest przekazywane właściwemu organowi w państwie członkowskim, w którym organizacja jest zarejestrowana lub złożyła wniosek o rejestrację, oraz, w stosownych przypadkach, jednostce akredytującej/*jednostce wydającej licencję*, która przyznała akredytację/*licencję*.

Artykuł 29

Zawieszenie i cofnięcie akredytacji *i licencji*

1. Zawieszenie lub cofnięcie akredytacji *lub licencji* wymaga przeprowadzenia konsultacji z zainteresowanymi stronami, w tym z weryfikatorem środowiskowym, w celu dostarczenia jednostce akredytującej *lub jednostce wydającej licencję* niezbędnych dowodów umożliwiających podjęcie decyzji.
2. Jednostka akredytująca *lub jednostka wydająca licencję* informuje weryfikatora środowiskowego o przyczynach podjętych działań i, w stosownych przypadkach, o przebiegu dyskusji z właściwymi organami egzekwowania prawa.
3. Akredytacja/*licencja* zostaje zawieszona lub cofnięta do czasu uzyskania pewności, że weryfikator spełnia obowiązki wynikające z niniejszego rozporządzenia, stosownie do charakteru i zakresu uchybienia lub naruszenia wymogów prawnych.

4. Zawieszenie akredytacji/*licencji* zostaje zniesione, jeżeli jednostka akredytująca **lub jednostka wydająca licencję** otrzyma zadowalające informacje potwierdzające spełnienie przez weryfikatora środowiskowego wymogów niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 30

Forum jednostek akredytujących i jednostek wydających licencje

1. **Ustanawia się forum składające się ze wszystkich jednostek akredytujących i jednostek wydających licencje** ze wszystkich państw członkowskich, *które* spotykają się co najmniej raz do roku ■ w obecności przedstawiciela Komisji (dalej „forum jednostek akredytujących i jednostek wydających licencje”).
2. Zadaniem *forum* jednostek akredytujących i *jednostek wydających licencje* jest zapewnienie spójności procedur związanych z:
 - a) akredytacją weryfikatorów na mocy niniejszego rozporządzenia, w tym odmową udzielenia akredytacji, jej zawieszeniem i cofnięciem;
 - b) nadzorem nad czynnościami przeprowadzanymi przez akredytowanych weryfikatorów.
3. *Forum* jednostek akredytujących i *jednostek wydających licencje* opracowuje ■ wytyczne w kwestiach należących do kompetencji jednostek akredytujących i *jednostek wydających licencje*.
4. *Forum* jednostek akredytujących i *jednostek wydających licencje* **przyjmuje** regulamin wewnętrzny.
5. Wytyczne, o których mowa w ust. 3, oraz regulamin wewnętrzny, o którym mowa w ust. 4, przekazuje się Komisji.
6. **Dokumenty zawierające wytyczne dotyczące procedur harmonizacyjnych zatwierdzonych przez forum jednostek akredytujących i jednostek wydających licencje proponowane są odpowiednio przez Komisję do przyjęcia zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 49 ust. 3.**

Dokumenty te są udostępniane publicznie.

Artykuł 31

Wzajemna ocena jednostek akredytujących i jednostek wydających licencje

1. Wzajemna ocena w odniesieniu do akredytacji i *licencjonowania* weryfikatorów środowiskowych na mocy niniejszego rozporządzenia organizowana przez *forum jednostek akredytujących i jednostek wydających licencje*, o którym mowa w art. 30 ust. 1, **jest przeprowadzana regularnie, co najmniej raz na cztery lata, i obejmuje ■ ocenę przepisów i procedur określonych w art. 28 i 29.**

We wzajemnej ocenie biorą udział wszystkie jednostki akredytujące i jednostki wydające licencje.

3. *Forum jednostek akredytujących i jednostek wydających licencje*, o którym mowa w art. 30 ust. 1, *regularnie* przekazuje Komisji *oraz komitetowi ustanowionemu na mocy art. 49 ust. 1* sprawozdanie z oceny wzajemnej.

Sprawozdanie to jest udostępniane publicznie po zatwierdzeniu przez forum jednostek akredytujących i jednostek wydających licencje, o którym mowa w art. 30 ust. 1, oraz komitet, o którym mowa w akapicie pierwszym.

ROZDZIAŁ VII

Przepisy mające zastosowanie do państw członkowskich

Artykuł 32

Pomoc dla organizacji dotycząca spełniania wymogów prawnych w dziedzinie środowiska

1. Państwa członkowskie *zapewniają organizacjom dostęp do* informacji i pomocy związanej z wymogami prawnymi w dziedzinie środowiska w danym państwie członkowskim.
2. Pomoc *ta* obejmuje:
 - a) informacje dotyczące mających zastosowanie wymogów prawnych w dziedzinie środowiska;
 - b) określenie właściwych organów egzekwowania prawa dla *konkretnych wymogów prawnych* w dziedzinie środowiska *określonych* jako *mające* zastosowanie.
3. Państwa członkowskie mogą powierzyć zadania, o których mowa w ust. 1 i 2, właściwym organom lub dowolnym innym organom *posiadającym niezbędną wiedzę i odpowiednie zasoby do wykonania tych zadań.*

5. Państwa członkowskie dopilnowują, aby organy egzekwowania prawa odpowiadały **przynajmniej** na prośby małych organizacji dotyczące mających zastosowanie wymogów prawnych w dziedzinie środowiska znajdujących się w ich kompetencjach oraz by dostarczały organizacjom informacji na temat **środków niezbędnych do wykazania, że organizacja spełnia stosowne wymogi prawne**.
6. Państwa członkowskie zapewniają przekazanie przez organy egzekwowania prawa właściwemu organowi, który dokonał rejestracji organizacji, informacji o niespełnieniu przez zarejestrowaną organizację **mających zastosowanie wymogów prawnych w dziedzinie środowiska**.

Właściwy organ egzekwowania prawa informuje ten właściwy organ w najkrótszym możliwym terminie, a w każdym razie nie później niż w ciągu jednego miesiąca od stwierdzenia niespełnienia wymogów.

Artykuł 33

Promocja EMAS

1. Państwa członkowskie, **wraz z właściwymi organami, organami egzekwowania prawa i innymi stosownymi zainteresowanymi stronami, promują system EMAS, uwzględniając działania, o których mowa w art. 34-38.**
2. ***W tym celu państwa członkowskie mogą opracować strategię promocyjną.***
3. ***Strategię opracowaną na mocy ust. 2 poddaje się regularnemu przeglądowi.***

Artykuł 34

Informacje

1. Państwa członkowskie podejmują odpowiednie środki w celu dostarczenia informacji:
 - a) społeczeństwu – na temat celów i głównych elementów składowych EMAS;
 - b) **organizacjom – na temat treści niniejszego rozporządzenia.**
2. Państwa członkowskie wykorzystują, w stosownych przypadkach, **■** profesjonalne publikacje, lokalną prasę, kampanie promocyjne lub wszelkie inne skuteczne środki w celu upowszechnienia ogólnej wiedzy o EMAS.

Państwa członkowskie mogą współpracować, w szczególności ze stowarzyszeniami branżowymi, organizacjami konsumenckimi, organizacjami ekologicznymi, związkami zawodowymi, instytucjami lokalnymi i innymi stosownymi zainteresowanymi stronami.

Artykuł 35

Działania promocyjne

1. Państwa członkowskie prowadzą działania promujące EMAS. ***Działania te mogą obejmować:***
 - a) propagowanie wymiany wiedzy i najlepszych praktyk w odniesieniu do EMAS między wszystkimi zainteresowanymi stronami;
 - b) opracowanie skutecznych narzędzi promocji EMAS i udostępnianie ich organizacjom;
 - c) zapewnianie organizacjom wsparcia technicznego w określeniu i realizacji ich działalności marketingowej ***związanej z EMAS***;
 - d) zachęcanie do zawierania partnerstw między organizacjami w celu promowania EMAS.
2. ***Logo bez numeru rejestracyjnego może być stosowane przez właściwe organy, jednostki akredytujące, jednostki wydające licencje, władze krajowe i inne zainteresowane strony do celów marketingowych i promocyjnych związanych z EMAS. W takich przypadkach wykorzystanie logo EMAS określonego w załączniku V nie sugeruje, że użytkownik jest zarejestrowany, jeżeli nie odpowiada to prawdzie.***

Artykuł 36

Promowanie uczestnictwa małych organizacji

Państwa członkowskie podejmują stosowne kroki, aby ***zachęcić*** do uczestnictwa małe organizacje ***między innymi*** przez:

- (1) ułatwianie dostępu do informacji i funduszy pomocowych dostosowanych specjalnie do ich potrzeb;
- (2) ustalenie opłat rejestracyjnych w racjonalnej wysokości sprzyjającej szerszemu uczestnictwu;
- (3) promowanie środków w zakresie pomocy technicznej **■**.

Artykuł 37

Klastry i podejście stopniowe

1. Państwa członkowskie *zachęcają władze lokalne do zapewnienia klastrom*, przy udziale stowarzyszeń branżowych, izb handlowych i *innych* zainteresowanych stron, szczególnej pomocy w spełnieniu wymogów dotyczących rejestracji, o których mowa w art. 4, 5 i 6 **UE**.

Każda organizacja wchodząca w skład klastra jest rejestrowana oddzielnie.

2. Państwa członkowskie **UE** zachęcają organizacje do wdrożenia systemu zarządzania środowiskowego. Zachęcają one w szczególności do przyjęcia stopniowego podejścia *prowadzącego* do rejestracji w EMAS.
3. **UE** Systemy i programy *ustanowione na mocy ust. 1 i 2* mają na celu unikanie niepotrzebnych kosztów dla ich uczestników, w szczególności małych organizacji.

Artykuł 38

EMAS i inne *strategie polityczne* i instrumenty **UE** we Wspólnocie

1. *Nie naruszając prawodawstwa wspólnotowego, państwa* członkowskie *analizują*, w jaki sposób rejestracja w EMAS zgodnie z niniejszym rozporządzeniem może:
 - a) zostać uwzględniona podczas opracowywania nowych aktów prawodawczych;
 - b) zostać wykorzystana jako instrument stosowania i egzekwowania prawa;
 - c) *zostać uwzględniona w procedurach udzielania zamówień publicznych i zakupów.*
2. Bez uszczerbku dla prawodawstwa wspólnotowego, w szczególności prawa dotyczącego konkurencji, opodatkowania i pomocy państwa, państwa członkowskie podejmują, w stosownych przypadkach, środki mające na celu ułatwienie organizacjom rejestracji w EMAS lub jej przedłużenia.

Środki te *mogą między innymi obejmować*:

- a) ulgi regulacyjne polegające na uznaniu, że organizacja zarejestrowana w EMAS spełnia pewne wymogi prawne w dziedzinie środowiska ustanowione w innych instrumentach prawnych, określone przez właściwe władze;
- b) lepsze uregulowania prawne, za pomocą których inne instrumenty prawne zmienia się tak, aby znieść, zmniejszyć lub uprościć obciążenia dla organizacji uczestniczących w EMAS w celu wspierania sprawnego działania rynków i wzrostu konkurencyjności.

Artykuł 39

UE Opłaty

1. Państwa członkowskie *mogą pobierać opłaty, uwzględniając*:
 - a) koszty poniesione w związku z dostarczaniem organizacjom informacji i udzielaniem im pomocy przez organy wyznaczone lub powołane w tym celu przez państwa członkowskie zgodnie z art. 32;

- b) koszty poniesione w związku z akredytacją *i licencjonowaniem* weryfikatorów środowiskowych i nadzorem nad nimi ;
- c) koszty rejestracji, *jej odnowienia, zawieszenia lub wykreślenia z rejestru* przez właściwe organy oraz dodatkowe koszty zarządzania *tymi procesami* dla organizacji spoza Wspólnoty.

Opłaty nie przekraczają racjonalnej wysokości i są proporcjonalne do rozmiaru organizacji oraz nakładu pracy.

- 2. Państwa członkowskie *dbają o to, aby organizacje były poinformowane o wszelkich obowiązujących opłatach.*

Artykuł 40

Nieprzestrzeganie przepisów

- 1. Państwa członkowskie podejmują stosowne środki prawne lub administracyjne w przypadku nieprzestrzegania przepisów niniejszego rozporządzenia.
- 2. Państwa członkowskie ustanawiają skuteczne przepisy zabraniające wykorzystania logo EMAS niezgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia.

Można zastosować przepisy wprowadzone zgodnie z dyrektywą 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotyczącą nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym¹.

Artykuł 41

Informowanie Komisji i składanie jej sprawozdań

- 1. *Państwa członkowskie informują Komisję o strukturze i procedurach związanych z działaniem właściwych organów, jednostek akredytujących i jednostek wydających licencje oraz w stosownych przypadkach aktualizują te informacje.*
- 2. Państwa członkowskie *co dwa lata* składają Komisji sprawozdanie *zawierające zaktualizowane informacje* na temat środków przyjętych na mocy niniejszego rozporządzenia.

W swoich sprawozdaniach państwa członkowskie uwzględniają najnowsze sprawozdanie przedłożone przez Komisję Parlamentowi Europejskiemu i Radzie zgodnie z art. 47.

¹ Dz.U. L 149 z 11.6.2005, s. 22.

ROZDZIAŁ VIII

Przepisy mające zastosowanie do Komisji Europejskiej

Artykuł 42

Informacje

1. Komisja przekazuje informacje:
 - a) społeczeństwu – na temat celów i głównych elementów składowych EMAS;
 - b) **organizacjom – na temat treści niniejszego rozporządzenia.**
2. Komisja prowadzi i udostępnia publicznie:
 - a) rejestr weryfikatorów środowiskowych i organizacji zarejestrowanych w EMAS;
 - b) bazę danych zawierającą deklaracje środowiskowe ■ w formacie elektronicznym;
 - c) **bazę danych zawierającą najlepsze praktyki w zakresie EMAS, w tym między innymi skuteczne narzędzia promowania EMAS i przykłady technicznego wsparcia dla organizacji;**
 - d) **wykaz zasobów wspólnotowych służących finansowaniu wdrożenia EMAS oraz powiązanych projektów i działań.**

Artykuł 43

Współpraca i koordynacja

1. Komisja **w stosownych przypadkach promuje** współpracę między państwami członkowskimi, w szczególności, w celu osiągnięcia w całej Wspólnocie jednolitego i konsekwentnego stosowania przepisów dotyczących:
 - a) rejestracji organizacji;
 - b) weryfikatorów środowiskowych;
 - c) informacji i pomocy, o których mowa w art. 33.
2. Bez uszczerbku dla wspólnotowego prawodawstwa dotyczącego zamówień publicznych Komisja oraz inne instytucje i organy Wspólnoty, w stosownych przypadkach, określają EMAS lub **inne** systemy zarządzania środowiskowego **uznane na mocy art. 45, lub systemy równoważne** jako warunek realizacji umów na roboty i usługi.

Artykuł 44

Włączenie EMAS do innych strategii politycznych instrumentów we Wspólnocie

Komisja analizuje, w jaki sposób rejestracja w EMAS zgodnie z niniejszym rozporządzeniem może:

- (1) zostać uwzględniona przy opracowywaniu nowego prawodawstwa i zmianie istniejącego prawodawstwa, w szczególności w formie ulgi regulacyjnej i lepszych uregulowań prawnych zgodnie z art. 38 ust. 2;***
- (2) zostać wykorzystana jako instrument w kontekście stosowania i egzekwowania prawa.***

Artykuł 45

Związek z innymi systemami zarządzania środowiskowego

1. Państwa członkowskie mogą przedłożyć Komisji pisemny wniosek o uznanie istniejących systemów zarządzania środowiskowego lub ich części, certyfikowanych zgodnie ze stosownymi procedurami certyfikacji uznanymi na stopniu krajowym lub regionalnym, za spełniające odpowiednie wymogi niniejszego rozporządzenia.
2. Państwa członkowskie określają we wniosku stosowne części systemów zarządzania środowiskowego i odpowiednie wymogi niniejszego rozporządzenia.
3. Państwa członkowskie dostarczają dowody równoważności wszystkich stosownych części przedmiotowych systemów zarządzania środowiskowego z niniejszym rozporządzeniem.
4. Po przeanalizowaniu wniosku, o którym mowa w ust. 1, oraz działając zgodnie z procedurą określoną w art. 49 ust. 2, Komisja uznaje stosowne części systemów zarządzania środowiskowego oraz wymogi akredytacji/***licencjonowania*** dla organów certyfikacji, jeżeli jej zdaniem państwo członkowskie:
 - a) dostatecznie jasno określiło we wniosku stosowne części systemów zarządzania środowiskowego i odpowiadające im wymogi niniejszego rozporządzenia;
 - b) dostarczyło wystarczające dowody równoważności wszystkich stosownych części przedmiotowych systemów zarządzania środowiskowego z niniejszym rozporządzeniem.
5. Komisja publikuje w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej odniesienia do uznanych systemów zarządzania środowiskowego z podaniem odpowiednich sekcji EMAS, o których mowa w załączniku I, którym odpowiadają te systemy, oraz do uznanych wymogów akredytacji/***licencjonowania***.

Artykuł 46

Opracowanie ■ dokumentów referencyjnych *i przewodników*

Komisja, **w porozumieniu** z państwami członkowskimi i innymi zainteresowanymi stronami, opracowuje sektorowe dokumenty referencyjne **obejmujące**:

- a) najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego ■ ;
- b) wskaźniki efektywności środowiskowej dla poszczególnych sektorów;
- c) *w stosownych przypadkach – kryteria doskonałości i systemy oceny poziomu efektywności.*

Komisja może również opracować dokumenty referencyjne do użytku międzysektorowego.

- 2. *Komisja uwzględnia istniejące dokumenty referencyjne i wskaźniki efektywności środowiskowej opracowane zgodnie z innymi politykami i instrumentami środowiskowymi we Wspólnocie lub zgodnie ze standardami międzynarodowymi.*

- 3. *Do końca 2010 r. Komisja opracowuje plan roboczy zawierający orientacyjny wykaz sektorów, które będą uznawane za priorytetowe na potrzeby przyjęcia sektorowych i międzysektorowych dokumentów referencyjnych.*

Plan roboczy jest udostępniany publicznie i regularnie aktualizowany.

- 4. *Komisja we współpracy z forum właściwych organów opracowuje przewodnik dotyczący rejestracji organizacji poza Wspólnotą.*

- 5. *Komisja publikuje przewodnik, w którym określa się działania mające na celu uczestnictwo w EMAS.*

Przewodnik udostępnia się online we wszystkich językach urzędowych.

- 6. *Przyjmuje się dokumenty opracowane zgodnie z ust. 1 i 4. Środki te, mające na celu zmianę innych niż istotne elementów niniejszego rozporządzenia przez jego uzupełnienie, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 49 ust. 3.*

Artykuł 47

Sprawozdawczość

Komisja co pięć lat przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie zawierające informacje na temat działań i środków podjętych na mocy niniejszego rozdziału oraz informacje przekazane przez państwa członkowskie zgodnie z art. ■ 41.

Sprawozdanie to zawiera ocenę wpływu systemu na środowisko oraz tendencję wyrażoną liczbą uczestników.

ROZDZIAŁ IX

Przepisy końcowe

Artykuł 48

Zmiana załączników

1. Komisja może dokonać zmiany załączników, jeżeli jest to niezbędne lub stosowne w świetle doświadczenia zdobytego podczas stosowania EMAS, w odpowiedzi na zaistniałe potrzeby opracowania wytycznych dotyczących wymogów EMAS oraz w świetle zmian międzynarodowych standardów lub powstania nowych standardów, mających znaczenie dla skuteczności niniejszego rozporządzenia.
2. Środki te, mające na celu zmianę innych niż istotne elementów niniejszego rozporządzenia, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 49 ust. 3.

Artykuł 49

Komitet

1. Komisję wspiera komitet.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się procedurę doradczą określoną w art. 3 decyzji Rady 1999/468/WE zgodnie z art. 7 ust. 3 i art. 8 tej decyzji.
3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5a ust.1–4 i art. 7 decyzji Rady 1999/468/WE, z uwzględnieniem przepisów jej art. 8.

Artykuł 50

Przegląd

Komisja dokonuje przeglądu EMAS w świetle doświadczenia zdobytego podczas jego stosowania oraz zmian na arenie międzynarodowej *nie później niż pięć lat po wejściu w życie*. Komisja uwzględnia sprawozdania przekazane Parlamentowi Europejskiemu i Radzie zgodnie z art. 47.

Artykuł 51

Uchylenie i przepisy przejściowe

1. Uchyla się następujące akty prawne:

- a) rozporządzenie (WE) nr 761/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 marca 2001 r. dopuszczające dobrowolny udział organizacji w systemie zarządzania środowiskiem i audytu środowiskowego we Wspólnocie (EMAS)¹,
- b) decyzję Komisji 2001/681/WE z dnia 7 września 2001 r. w sprawie wytycznych dotyczących wykonania rozporządzenia (WE) nr 761/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady ■ dopuszczającego dobrowolny udział organizacji w systemie zarządzania środowiskiem i audytu środowiskowego we Wspólnocie (EMAS)²,
- c) decyzję Komisji 2006/193/WE z dnia 1 marca 2006 r. ustanawiającą zasady, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 761/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady, stosowania logo EMAS w szczególnych przypadkach opakowań transportowych i opakowań trzeciorzędnych³,
- d) *rozporządzenie Komisji (WE) nr 196/2006 z dnia 3 lutego 2006 r. zmieniające załącznik I do rozporządzenia (WE) nr 761/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady w celu uwzględnienia europejskiej normy EN ISO 14001:2004 i uchylające decyzję 97/265/WE⁴,*
- e) *decyzję Komisji nr 2007/747/WE z dnia 19 listopada 2007 r. w sprawie uznawania procedur certyfikacji zgodnie z art. 9 rozporządzenia (WE) nr 761/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady dopuszczającego dobrowolny udział organizacji w systemie zarządzania i audytu środowiskowego we Wspólnocie (EMAS) i uchylającą decyzję 97/264/WE⁵.*

2. W drodze odstępstwa od ust. 1 stosuje się akapit drugi, trzeci i czwarty niniejszego ustępu.

Krajowe jednostki akredytujące i właściwe organy utworzone zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 761/2001 kontynuują swoją działalność. Państwa członkowskie modyfikują procedury stosowane przez jednostki akredytujące i właściwe organy zgodnie z wymogami niniejszego rozporządzenia. Państwa członkowskie zapewniają pełną zdolność funkcjonowania tych systemów w terminie **12 miesięcy** od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Organizacje zarejestrowane zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 761/2001 pozostają w rejestrze EMAS. Podczas kolejnej weryfikacji organizacji weryfikator środowiskowy sprawdza, czy organizacja spełnia nowe wymogi niniejszego rozporządzenia. Jeżeli termin następnej weryfikacji przypada przed upływem sześciu miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, może on zostać przedłużony o sześć miesięcy, w porozumieniu z weryfikatorem środowiskowym i właściwymi organami.

¹ Dz.U. L 114 z 24.4.2001, s. 1.

² Dz.U. L 247 z 17.9.2001, s. 24

³ Dz.U. L 70 z 9.3.2006, s. 63.

⁴ **Dz.U. L 32 z 4.2.2006, s. 4.**

⁵ **Dz.U. L 303 z 21.11.2007, s. 37.**

Weryfikatorzy środowiskowi akredytowani zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 761/2001 mogą kontynuować swoją działalność zgodnie z wymogami ustanowionymi w niniejszym rozporządzeniu.

3. Odesłania do rozporządzenia (WE) nr 761/2001 interpretuje się jako odesłania do niniejszego rozporządzenia i odczytuje się zgodnie z tabelą korelacji przedstawioną w załączniku VIII.

Artykuł 52

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli,

W imieniu Parlamentu Europejskiego

W imieniu Rady

Przewodniczący

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

PRZEGLĄD ŚRODOWISKOWY

Przeгляд środowiskowy obejmuje następujące obszary:

1. Określenie mających zastosowanie wymogów prawnych w dziedzinie środowiska

Oprócz sporządzenia wykazu mających zastosowanie wymogów prawnych organizacja wskazuje również, w jaki sposób może przedstawić dowody na spełnienie różnych wymogów.

2. Określenie wszystkich bezpośrednich i pośrednich aspektów środowiskowych mających znaczący wpływ na środowisko określonych, w stosownych przypadkach, w ujęciu jakościowym i ilościowym, oraz opracowanie rejestru aspektów uznanych za istotne.

Przy ocenie znaczenia aspektów środowiskowych organizacja uwzględnia następujące zagadnienia:

- a) możliwość wyrządzenia szkód w środowisku;
- b) wrażliwość środowiska lokalnego, regionalnego lub globalnego;
- c) rozmiar, liczbę, częstotliwość i odwracalność aspektu lub wpływu;
- d) istnienie stosownego prawodawstwa w dziedzinie środowiska i jego wymogów;
- e) znaczenie dla zainteresowanych stron i pracowników organizacji.

- a) Bezpośrednie aspekty środowiskowe

Bezpośrednie aspekty środowiskowe są związane z działalnością, produktami i usługami organizacji, nad którymi sprawuje ona bezpośrednią kontrolę zarządczą.

Wszystkie organizacje muszą przeanalizować bezpośrednie aspekty swojej działalności.

Bezpośrednie aspekty środowiskowe dotyczą między innymi:

- a) wymogów *prawnych* i ograniczeń zawartych w zezwoleniach;
- b) emisji do powietrza;
- c) uwalniania do wód;
- d) produkcji, recyklingu, ponownego użycia, transportu i usuwania odpadów stałych i innych, w szczególności odpadów niebezpiecznych;
- e) korzystania z gruntów i ich zanieczyszczania;
- f) korzystania z zasobów naturalnych i surowców (w tym energii);

g) wykorzystywania dodatków i środków pomocniczych, a także półproduktów;

h) problemów lokalnych (hałasu, wibracji, nieprzyjemnych zapachów, pyłu, efektów wizualnych itp.);

i) zagadnień związanych z transportem (zarówno w odniesieniu do towarów, jak i usług);

j) zagrożeń związanych z wypadkami środowiskowymi i wpływów wynikających lub mogących wynikać ze skutków incydentów, wypadków i potencjalnych sytuacji nadzwyczajnych;

k) wpływu na różnorodność biologiczną.

b) Pośrednie aspekty środowiskowe

Pośrednie aspekty środowiskowe mogą wynikać z relacji organizacji ze stronami trzecimi, na które organizacja ubiegająca się o rejestrację w EMAS może mieć pewien wpływ.

W przypadku organizacji nieprzemysłowych, takich jak władze lokalne lub instytucje finansowe, ważne jest, aby one również uwzględniały aspekty środowiskowe związane ze swoją podstawową działalnością. Wykaz ograniczony do aspektów środowiskowych dotyczących obiektów i urządzeń należących do organizacji nie jest wystarczający.

Aspekty te obejmują między innymi:

a) kwestie związane z cyklem życia produktu (projekt, rozwój, opakowanie, transport, wykorzystanie oraz odzysk/usuwanie odpadów);

b) inwestycje kapitałowe, udzielanie pożyczek oraz usługi ubezpieczeniowe;

c) nowe rynki;

d) wybór i strukturę usług (np. transport lub obsługę gastronomiczną);

e) decyzje administracyjne i planistyczne;

f) strukturę oferty produktów;

g) efekty działalności środowiskowej i praktyki wykonawców, podwykonawców i dostawców.

Organizacje muszą być w stanie wykazać, że dokonały identyfikacji istotnych aspektów środowiskowych związanych ze swoimi procedurami zamówień publicznych oraz że związane z nimi istotne wpływy na środowisko zostały uwzględnione w systemie zarządzania. ***Organizacja powinna dołożyć starań, aby zapewnić przestrzeganie polityki środowiskowej realizowanej przez organizację przez dostawców oraz podmioty działające w imieniu organizacji w ramach ich działań podejmowanych na podstawie stosownych umów.***

W przypadku wymienionych pośrednich aspektów środowiskowych organizacja analizuje, jak duże oddziaływanie może mieć na te aspekty oraz jakie środki może podjąć w celu zmniejszenia wpływu na środowisko.

3. Opis kryteriów oceny znaczenia wpływu na środowisko

Organizacja definiuje kryteria oceny znaczenia aspektów środowiskowych swoich działań, produktów i usług w celu ustalenia, które z nich mają istotny wpływ na środowisko.

Kryteria opracowane przez organizację uwzględniają prawodawstwo Wspólnoty i są wyczerpujące, możliwe do niezależnego sprawdzenia i powielenia oraz publicznie dostępne.

Ustanawiając kryteria oceny znaczenia swoich aspektów środowiskowych, organizacja może wziąć pod uwagę między innymi:

- a) informacje o stanie środowiska w celu określenia czynności, produktów i usług organizacji, które mogą wpływać na środowisko;
- b) posiadane przez organizację dane dotyczące ryzyka związanego z nakładami materiałów i energii, zrzutami, odpadami i emisjami;
- c) opinie zainteresowanych stron;
- d) regulowane działania organizacji w dziedzinie środowiska;
- e) działalność związaną z zamówieniami publicznymi;
- f) projektowanie, rozwój, wytwarzanie, dystrybucję, obsługę techniczną, użycie, ponowne użycie, recykling i usuwanie produktów wytwarzanych przez organizację;
- g) działania organizacji, które są źródłem najbardziej znaczących kosztów i korzyści dla środowiska.

Dokonując oceny znaczenia wpływu na środowisko wynikającego z działalności organizacji, bierze ona pod uwagę nie tylko normalne warunki działalności, ale także warunki istniejące podczas rozruchu i zamykania działalności oraz warunki nadzwyczajne, które można w rozsądny sposób przewidzieć. Uwzględnia się działalność prowadzoną w przeszłości, aktualną i planowaną.

4. Analiza wszystkich istniejących praktyk i procedur zarządzania środowiskowego.

5. Ocena informacji zwrotnych z badania wcześniejszych incydentów.

ZAŁĄCZNIK II

Wymogi dotyczące systemu zarządzania środowiskowego

i

dodatkowe zagadnienia, które organizacje wdrażające EMAS muszą uwzględnić

Wymogi dotyczące systemu zarządzania środowiskowego w ramach EMAS są określone w sekcji 4 normy EN ISO 14001:2004. Wymogi te przytoczone są w lewej kolumnie poniższej tabeli stanowiącej część A niniejszego załącznika.

Ponadto zarejestrowane organizacje są zobowiązane do uwzględnienia pewnej liczby dodatkowych zagadnień, które są bezpośrednio powiązane z wieloma elementami sekcji 4 normy EN ISO 14001:2004. Wspomniane dodatkowe wymogi wymienione są poniżej w prawej kolumnie stanowiącej część B niniejszego załącznika.

Część A	Część B
wymogi dotyczące systemu zarządzania środowiskowego na mocy EN ISO 14001:2004	dodatkowe zagadnienia, które organizacje wdrażające EMAS muszą uwzględnić
Organizacje uczestniczące w systemie ek zarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS) wdrażają wymogi normy EN ISO 14001:2004, które są opisane w sekcji 4 europejskiej normy¹ i których pełną treść przytoczono poniżej: A. Wymogi dotyczące systemu zarządzania środowiskowego A.1. Wymogi ogólne Organizacja ustanawia, dokumentuje, wdraża, utrzymuje i stale doskonali system zarządzania środowiskowego zgodnie z wymogami niniejszej normy międzynarodowej oraz określa, w jaki sposób będzie spełniać te wymogi.	

¹ Wykorzystania tekstu normy w niniejszym załączniku dokonano za zgodą CEN. Pełny tekst jest dostępny do nabycia w krajowych instytucjach normalizacyjnych, których wykaz zamieszczono w niniejszym załączniku. Jakiegokolwiek wykorzystanie treści niniejszego załącznika w celach komercyjnych jest zabronione.

Część A wymogi dotyczące systemu zarządzania środowiskowego na mocy EN ISO 14001:2004	Część B dodatkowe zagadnienia, które organizacje wdrażające EMAS muszą uwzględnić
Organizacja określa i dokumentuje zakres zastosowania systemu zarządzania środowiskowego. A.2. Polityka środowiskowa Najwyższe kierownictwo określa politykę środowiskową organizacji i czuwa nad tym, by w określonym zakresie zastosowania systemu zarządzania środowiskowego: a) była ona odpowiednia do charakteru, skali oraz wpływu na środowisko jej działań, produktów i usług; b) zawierała zobowiązanie do stałego doskonalenia i zapobiegania zanieczyszczeniom; c) zawierała zobowiązanie do spełnienia mających zastosowanie wymogów prawnych i innych wymogów, do których spełnienia organizacja się zobowiązuje i które dotyczą jej aspektów środowiskowych; d) stanowiła ramy do ustalenia i przeglądu celów oraz zadań środowiskowych; e) była udokumentowana, wdrożona i utrzymywana; f) została podana do wiadomości wszystkim osobom pracującym dla lub w imieniu organizacji; oraz g) była publicznie dostępna. A.3. Planowanie A.3.1. Aspekty środowiskowe Organizacja ustanawia, wdraża i utrzymuje procedurę(-y): a) identyfikowania aspektów środowiskowych – związanych z jej działaniami, produktami i usługami w ramach określonego zakresu zastosowania systemu zarządzania środowiskowego – które może	

Część A wymogi dotyczące systemu zarządzania środowiskowego na mocy EN ISO 14001:2004	Część B dodatkowe zagadnienia, które organizacje wdrażające EMAS muszą uwzględnić
środowiskowymi; oraz b) określania, jak te wymogi stosują się do jej aspektów środowiskowych. Organizacja dopilnowuje, by mające zastosowanie wymogi prawne i inne wymogi, do których spełnienia organizacja się zobowiązała, były brane pod uwagę przy ustanawianiu, wdrażaniu i utrzymywaniu jej systemu zarządzania środowiskowego. A.3.3. Cele, zadania i program(-y) Organizacja ustanawia, wdraża i utrzymuje udokumentowane cele i zadania środowiskowe dla	B.2. Zgodność z prawem Organizacje pragnące zarejestrować się w EMAS są w stanie wykazać, że: (1) dokonali identyfikacji wszystkich mających zastosowanie wymogów prawnych dotyczących ochrony środowiska w trakcie przeglądu środowiskowego przeprowadzonego zgodnie z załącznikiem I i są świadome wynikających z nich konsekwencji dla organizacji; (2) gwarantują przestrzeganie prawa w zakresie przepisów ochrony środowiska, w tym dotyczących zezwoleń i ograniczeń przewidzianych w zezwoleniach; oraz (3) posiadają stosowne procedury umożliwiające organizacji spełnianie wspomnianych wymogów w sposób ciągły.

Część A wymogi dotyczące systemu zarządzania środowiskowego na mocy EN ISO 14001:2004	Część B dotatkowe zagadnienia, które organizacje wdrażające EMAS muszą uwzględnić
odpowiednich służb oraz na odpowiednich szczeblach organizacji. Cele i zadania są wymierne, jeżeli jest to możliwe, oraz spójne z polityką środowiskową, łącznie ze zobowiązaniami do zapobiegania zanieczyszczeniom, zgodności z mającymi zastosowanie wymogami prawnymi i innymi wymogi, do których spełnienia organizacja się zobowiązała oraz ze zobowiązaniami do stałego doskonalenia. Ustanawiając cele i zadania oraz dokonując ich przeglądu, organizacja uwzględnia wymogi prawne i inne wymogi, do których spełnienia się zobowiązała, oraz swoje istotne aspekty środowiskowe. Bierze również pod uwagę możliwości technologiczne, wymogi finansowe, operacyjne i biznesowe oraz opinie zainteresowanych stron. Organizacja ustanawia, wdraża i utrzymuje program(-y) osiągnięcia swoich celów i realizacji zadań. Program(-y) obejmuje(-ą): a) wyznaczenie odpowiednich służb i szczebli organizacji odpowiedzialnych za osiągnięcie celów i realizację zadań; oraz b) sposoby i terminy ich realizacji.	<i>B.3. Efekty działalności środowiskowej</i> (1) Organizacje są w stanie wykazać, że ich system zarządzania i procedury audytu uwzględniają rzeczywiste efekty działalności środowiskowej organizacji w zakresie bezpośrednich i pośrednich aspektów określonych w przeglądzie środowiskowym na mocy załącznika I.

Część A wymogi dotyczące systemu zarządzania środowiskowego na mocy EN ISO 14001:2004	Część B dodatkowe zagadnienia, które organizacje wdrażające EMAS muszą uwzględnić
A.4. Wdrażanie i funkcjonowanie A.4.1. Zasoby, role, odpowiedzialność i uprawnienia Kierownictwo zapewnia dostępność zasobów niezbędnych do ustanowienia, wdrożenia, utrzymania i doskonalenia systemu zarządzania środowiskowego. Zasoby te obejmują zasoby ludzkie i specjalistyczne umiejętności, infrastrukturę organizacyjną, technologię i zasoby finansowe. W celu ułatwienia skutecznego zarządzania środowiskowego role, zakresy odpowiedzialności	(2) Efekty działalności środowiskowej organizacji w stosunku do jej celów i zadań podlegają ocenie w ramach procesu przeglądu systemu zarządzania. Organizacja zobowiązuje się również do stałej poprawy efektów swojej działalności środowiskowej. W tym procesie podstawą działań organizacji mogą być lokalne, regionalne lub krajowe programy ochrony środowiska. (3) Środki do osiągnięcia celów i realizacji zadań nie mogą stanowić celów środowiskowych. Jeśli organizacja obejmuje jeden lub więcej obiektów, każdy z obiektów, do którego stosuje się EMAS, spełnia wszystkie wymagania EMAS, włączając w to stałą poprawę efektów działalności środowiskowej zgodnie z definicją w art. 2 <i>ust. 2</i> niniejszego rozporządzenia.

Część A wymogi dotyczące systemu zarządzania środowiskowego na mocy EN ISO 14001:2004	Część B dodatkowe zagadnienia, które organizacje wdrażające EMAS muszą uwzględnić
i uprawnienia należy określić, udokumentować i podać do wiadomości. Najwyższe kierownictwo organizacji wyznacza specjalnego(-ych) przedstawiciela(-li) kierownictwa, który(-rzy) niezależnie od innych obowiązków ma(-ją) określone zadania, zakres odpowiedzialności i uprawnienia w celu: a) dopilnowania, by system zarządzania środowiskowego został ustanowiony, wdrożony i był utrzymywany zgodnie z wymogami niniejszej normy międzynarodowej; b) przedstawienia najwyższemu kierownictwu sprawozdań z wyników funkcjonowania systemu zarządzania środowiskowego w celu dokonania przeglądu, łącznie z zaleceniami dotyczącymi doskonalenia. A.4.2. Kompetencje, szkolenie, świadomość	B.4. Zaangażowanie pracowników (1) Organizacja powinna uznawać, że aktywne zaangażowanie pracowników jest siłą napędową i zasadniczym warunkiem stałego i skutecznego zwiększenia ochrony środowiska oraz kluczowym zasobem służącym poprawie efektów działalności środowiskowej oraz odpowiednią metodą skutecznego wsparcia zarządzania środowiskowego i systemu audytu w organizacji. (2) Termin „uczestnictwo pracowników” obejmuje zarówno uczestnictwo, jak i informowanie poszczególnych pracowników i ich przedstawicieli.

Część A wymogi dotyczące systemu zarządzania środowiskowego na mocy EN ISO 14001:2004	Część B dodatkowe zagadnienia, które organizacje wdrażające EMAS muszą uwzględnić
Organizacja czuwa nad tym, by każda osoba wykonująca dla organizacji lub w jej imieniu zadania, które mogą mieć istotny wpływ na środowisko zidentyfikowane przez organizację, posiada odpowiednie kompetencje, zdobyte dzięki odpowiedniemu wykształceniu, szkoleniu lub doświadczeniu, oraz zachowuje związane z tym dokumenty potwierdzające. Organizacja identyfikuje potrzeby szkoleniowe związane ze swoimi aspektami środowiskowymi i systemem zarządzania środowiskowego. Zapewnia ona szkolenia lub podejmuje inne działania, aby spełnić te potrzeby oraz zachowuje związane z tym dokumenty potwierdzające. Organizacja ustanawia, wdraża i utrzymuje procedurę(-y) w celu uświadomienia osobom pracującym dla organizacji lub w jej imieniu: a) znaczenia zgodności z polityką środowiskową i procedurami oraz wymogami systemu zarządzania środowiskowego; b) istotnych aspektów środowiskowych i związanych z nimi rzeczywistych lub potencjalnych skutków ich pracy dla środowiska oraz korzyści dla środowiska wynikających z poprawy ich indywidualnego działania;	W związku z tym na wszystkich poziomach powinny istnieć programy uczestnictwa pracowników. Organizacja powinna uznawać, że zaangażowanie, zdolność reagowania i aktywne wsparcie ze strony kierownictwa są zasadniczymi warunkami powodzenia tych procesów. W tym kontekście należy podkreślić potrzebę przekazywania przez kierownictwo pracownikom informacji zwrotnej.

Część A wymogi dotyczące systemu zarządzania środowiskowego na mocy EN ISO 14001:2004	Część B dodatkowe zagadnienia, które organizacje wdrażające EMAS muszą uwzględnić
c) ich zadań i obowiązków w zakresie osiągania zgodności z wymogami systemu zarządzania środowiskowego; oraz d) potencjalnych konsekwencji odejścia od ustalonych procedur.	(3) Niezależnie od tych wymogów pracownicy powinni być zaangażowani w proces mający na celu stałą poprawę efektów działalności środowiskowej organizacji przez: (a) wstępny przegląd środowiskowy, analizę bieżącej sytuacji oraz zbieranie i weryfikowanie informacji, (b) ustanowienie i wdrożenie systemów zarządzania środowiskowego i audytu środowiskowego poprawiających efekty działalności środowiskowej, (c) komitety działające w dziedzinie środowiska, których zadaniem jest zbieranie informacji i zapewnianie uczestnictwa urzędnika odpowiedzialnego za ochronę środowiska/przedstawicieli kierownictwa oraz pracowników i ich

Część A wymogi dotyczące systemu zarządzania środowiskowego na mocy EN ISO 14001:2004	Część B dodatkowe zagadnienia, które organizacje wdrażające EMAS muszą uwzględnić
A.4.3. Komunikacja W odniesieniu do aspektów środowiskowych i systemu zarządzania środowiskowego, organizacja ustanawia, wdraża i utrzymuje procedurę(-y): a) wewnętrznej komunikacji między różnymi szczeblami i służbami organizacji; b) otrzymywania, dokumentowania i udzielania odpowiedzi w procesie komunikowania się z zewnętrznymi zainteresowanymi stronami. Organizacja podejmuje decyzję, czy przekazywać na zewnątrz informacje o istotnych aspektach środowiskowych, oraz dokumentuje swoją decyzję.	przedstawicieli, (d) wspólne grupy robocze ds. programu działań na rzecz środowiska i audytu środowiskowego, (e) opracowywanie deklaracji środowiskowych. (4) W tym celu należy stosować odpowiednie formy takiego uczestnictwa, takie jak system książki propozycji lub praca zespołowa nad poszczególnymi projektami, lub komitety działające w dziedzinie środowiska. Organizacje uwzględniają wytyczne Komisji w sprawie stosowania najlepszych praktyk w tej dziedzinie. Przedstawiciele pracowników są włączani w ten proces, jeśli wyrażą takie życzenie.

Część A wymogi dotyczące systemu zarządzania środowiskowego na mocy EN ISO 14001:2004	Część B dodatkowe zagadnienia, które organizacje wdrażające EMAS muszą uwzględnić
Dokumentacja systemu zarządzania środowiskowego zawiera: a) politykę, cele i zadania środowiskowe; b) opis zakresu zastosowania systemu zarządzania środowiskowego; c) opis głównych elementów systemu zarządzania środowiskowego i ich wzajemnego oddziaływania, a także odniesienia do dokumentów powiązanych; d) dokumenty, w tym dokumenty potwierdzające, wymagane na podstawie niniejszej normy międzynarodowej; oraz e) dokumenty, w tym dokumenty potwierdzające, określone przez organizację jako niezbędne do zapewnienia skutecznego planowania, przebiegu i kontrolowania procesów, które są związane z jej istotnymi aspektami środowiskowymi. A.4.5. Kontrola dokumentów Dokumenty wymagane w ramach systemu zarządzania środowiskowego i na podstawie niniejszej normy międzynarodowej są objęte kontrolą. Dokumenty potwierdzające są szczególnym rodzajem dokumentu i podlegają kontroli zgodnie z wymogami podanymi w pkt A.5.4. Organizacja ustanawia, wdraża i utrzymuje procedurę(-y): a) zatwierdzania dokumentów pod kątem ich adekwatności, zanim zostaną wydane; b) przeglądu i w razie potrzeby aktualizowania dokumentów oraz ponownego ich zatwierdzania; c) umożliwiającą(-e) dopilnowanie, by zmiany i status aktualizacji dokumentów były zidentyfikowane; d) umożliwiającą(-e) dopilnowanie, by odpowiednie wersje mających zastosowanie dokumentów były	

Część A	Część B
wymogi dotyczące systemu zarządzania środowiskowego na mocy EN ISO 14001:2004	dodatkowe zagadnienia, które organizacje wdrażające EMAS muszą uwzględnić
dostępne w miejscach ich użytkowania; e) umożliwiającą(-e) dopilnowanie, by dokumenty były zawsze czytelne i łatwe do zidentyfikowania; f) umożliwiającą(-e) dopilnowanie, by dokumenty pochodzące z zewnątrz, określone przez organizację jako niezbędne do planowania i działania systemu zarządzania środowiskowego, były oznaczane, a ich rozpowszechnianie kontrolowane; oraz g) zapobiegania niezamierzonemu wykorzystywaniu nieaktualnych dokumentów i odpowiedniego ich oznaczania, jeżeli z jakichkolwiek powodów są zachowane. A.4.6. Kontrola operacyjna Organizacja identyfikuje i planuje operacje, które są związane ze zidentyfikowanymi istotnymi aspektami środowiskowymi zgodnie z jej polityką, celami i zadaniami środowiskowymi w celu dopilnowania, by były one prowadzone na ustalonych warunkach przez: a) ustanowienie, wdrożenie i utrzymywanie udokumentowanej(-ych) procedury (procedur) w celu kontrolowania sytuacji, gdy jej (ich) brak mógłby doprowadzić do odchyień od polityki, celów i zadań środowiskowych; oraz b) określenie w procedurze(-ach) kryteriów operacyjnych; oraz c) ustanowienie, wdrożenie i utrzymanie procedur dotyczących zidentyfikowanych istotnych aspektów środowiskowych związanych z produktami i usługami wykorzystywanymi przez organizację, a także informowanie dostawców, w tym wykonawców, o procedurach i wymogach, które mają zastosowanie. A.4.7. Gotowość i reagowanie na sytuacje	

Część A	Część B
wymogi dotyczące systemu zarządzania środowiskowego na mocy EN ISO 14001:2004	dodatkowe zagadnienia, które organizacje wdrażające EMAS muszą uwzględnić
nadzwyczajne Organizacja ustanawia, wdraża i utrzymuje procedurę(-y) identyfikowania ewentualnych sytuacji nadzwyczajnych i awarii, które mogą mieć wpływ na środowisko, oraz sposób reagowania na nie. Organizacja reaguje na bieżące sytuacje nadzwyczajne i awarie oraz zapobiega związanemu z nimi niekorzystnemu wpływowi na środowisko lub łagodzi ten wpływ. Organizacja okresowo dokonuje przeglądu i, w razie potrzeby, aktualizuje swoje procedury gotowości i reagowania na sytuacje nadzwyczajne, w szczególności po zaistnieniu awarii lub sytuacji nadzwyczajnych. Organizacja również okresowo sprawdza takie procedury, jeżeli jest to wykonalne. A.5. Sprawdzanie A.5.1. Monitorowanie i pomiary Organizacja ustanawia, wdraża i utrzymuje procedurę(-y) w celu regularnego monitorowania i wykonywania pomiarów kluczowych charakterystyk swoich operacji, które mogą mieć istotny wpływ na środowisko. Procedura(-y) ta (te) obejmuje(-ą) dokumentowanie informacji w celu monitorowania efektów działalności środowiskowej, stosowanych środków kontroli operacyjnej oraz zgodności z celami i zadaniami środowiskowymi organizacji. Organizacja czuwa nad tym, by stosowane i utrzymywane wyposażenie do monitorowania i pomiarów było wzorcowane lub weryfikowane oraz by były zachowywane dokumenty potwierdzające z tym związane. A.5.2. Ocena zgodności	

Część A wymogi dotyczące systemu zarządzania środowiskowego na mocy EN ISO 14001:2004	Część B dodatkowe zagadnienia, które organizacje wdrażające EMAS muszą uwzględnić
A.5.2.1. Zgodnie ze zobowiązaniem do zapewnienia zgodności organizacja ustanawia, wdraża i utrzymuje procedurę(-y) okresowej oceny zgodności z mającymi zastosowanie wymogami prawnymi. Organizacja rejestruje wyniki ocen okresowych. A.5.2.2. Organizacja ocenia zgodność z innymi wymogami, do których spełnienia się zobowiązała. Organizacja może połączyć tę ocenę z oceną zgodności z wymogami prawnymi zgodnie z ppkt A.5.2.1 lub ustanowić odrębną(-e) procedurę(-y). Organizacja rejestruje wyniki ocen okresowych. A.5.3. Niezgodność, działania korygujące i zapobiegawcze Organizacja ustanawia, wdraża i utrzymuje procedurę(-y) postępowania z występującymi i potencjalnymi niezgodnościami oraz podejmowania działań korygujących i zapobiegawczych. Procedura(-y) określa(-ją) wymogi dotyczące: a) identyfikowania i korygowania niezgodności oraz podejmowania działania (działań) w celu łagodzenia jego (ich) wpływu na środowisko; b) badania niezgodności, określania ich przyczyn (przyczyny) i podejmowania działań w celu uniknięcia ich (jej) ponownego wystąpienia; c) oceny potrzeby podjęcia działania (działań) mającego(-ych) na celu zapobieganie niezgodnościom i wdrażanie odpowiednich działań w celu uniknięcia ich wystąpienia; d) rejestrowania wyników podjętego(-ych) działania (działań) korygującego(-ych) i zapobiegawczego(-ych); oraz e) przeglądu skuteczności podjętego(-ych) działania (działań) korygującego(-ych) i zapobiegawczego(-ych). Podjęte działania są dostosowane do skali	

Część A	Część B
wymogi dotyczące systemu zarządzania środowiskowego na mocy EN ISO 14001:2004	dodatkowe zagadnienia, które organizacje wdrażające EMAS muszą uwzględnić
problemu oraz do jego wpływu na środowisko. Organizacja dopilnowuje, by wszelkie konieczne zmiany zostały wprowadzone do dokumentacji systemu zarządzania środowiskowego. A.5.4. Kontrola dokumentów potwierdzających Organizacja ustanawia i utrzymuje dokumenty potwierdzające niezbędne do wykazania zgodności z wymogami systemu zarządzania środowiskowego i niniejszej normy międzynarodowej oraz dokumenty potwierdzające osiągnięte wyniki. Organizacja ustanawia, wdraża i utrzymuje procedurę(-y) identyfikowania, przechowywania, zabezpieczania, wyszukiwania i zachowywania dokumentów potwierdzających i ich likwidacji. Dokumenty potwierdzające są czytelne, możliwe do zidentyfikowania i prześledzenia. A.5.5. Audyt wewnętrzny Organizacja zapewnia, że wewnętrzne audyty systemu zarządzania środowiskowego są prowadzone w zaplanowanych odstępach czasu w celu: a) określenia, czy system zarządzania środowiskowego jest: - zgodny z zaplanowanymi ustaleniami związanymi z zarządzaniem środowiskowym, łącznie z wymogami niniejszej normy międzynarodowej, oraz - właściwie wdrożony i utrzymywany, oraz b) dostarczenia kierownictwu informacji o wynikach audytu. Organizacja planuje, ustanawia, wdraża i utrzymuje program(-y) audytów, biorąc pod uwagę środowiskowe znaczenie rozważanych działań oraz	

Część A	Część B
wymogi dotyczące systemu zarządzania środowiskowego na mocy EN ISO 14001:2004	dodatkowe zagadnienia, które organizacje wdrażające EMAS muszą uwzględnić
wyniki wcześniejszych audytów. Należy ustanowić, wdrożyć i utrzymywać procedurę(-y) audytu, która(-e) ustala(-ją): - obowiązki i wymogi dotyczące planowania i przeprowadzania audytów, przedstawiania wyników i zachowywania powiązanych dokumentów potwierdzających, - sposób określenia kryteriów audytu, zakresu zastosowania, częstotliwości i metod. Wybór audytorów i prowadzenie audytów zapewniają obiektywność i bezstronność procesu audytu. A.6. Przegląd systemu zarządzania Najwyższe kierownictwo przeprowadza przegląd systemu zarządzania środowiskowego organizacji w zaplanowanych odstępach czasu w celu zapewnienia jego stałej przydatności, adekwatności i skuteczności. Przeglądy te obejmują ocenę możliwości doskonalenia i potrzeby zmian w systemie zarządzania środowiskowego, łącznie z polityką środowiskową oraz celami i zadaniami środowiskowymi. Należy zachowywać dokumenty potwierdzające z przeglądu systemu zarządzania. Wykaz krajowych organów normalizacyjnych BE: IBN/BIN (Institut Belge de Normalisation/Belgisch Instituut voor Normalisatie) CZ: ČNI (Český normalizační institut) DK: DS (Dansk Standard) DE: DIN (Deutsches Institut für Normung e.V.) EE: EVS (Eesti Standardikeskus) EL: ELOT (Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης) ES: AENOR (Asociacion Espanola de Normalizacion y	

Część A wymogi dotyczące systemu zarządzania środowiskowego na mocy EN ISO 14001:2004	Część B dodatkowe zagadnienia, które organizacje wdrażające EMAS muszą uwzględnić
Certificacion) FR: AFNOR (Association Française de Normalisation) IEL: NSAI (National Standards Authority of Ireland) IT: UNI (Ente Nazionale Italiano di Unificazione) CY: Κυπριακός Οργανισμός Προώθησης Ποιότητας LV: LVS (Latvijas Standarts) LT: LST (Lietuvos standartizacijos departamentas) LU: SEE (Service de l'Energie de l'Etat) (Luxembourg) HU: MSZT (Magyar Szabványügyi Testület) MT: MSA (Awtorita' Maltija dwar l-Istandards / Malta Standards Authority) NL: NEN (Nederlands Normalisatie-Instituut) AT: ON (Österreichisches Normungsinstitut) PL: PKN (Polski Komitet Normalizacyjny) PT: IPQ (Instituto Português da Qualidade) SI: SIST (Slovenski inštitut za standardizacijo) SK: SÚTN (Slovenský ústav technickej normalizácie) FI: SFS (Suomen Standardisoimisliitto r.y) SE: SIS (Swedish Standards Institute) UK: BSI (British Standards Institution).”	<i>Uzupełniający wykaz krajowych organów normalizacyjnych</i> <i>Krajowe organy normalizacyjne w państwach członkowskich nieobjęte normą ISO 14001:2004:</i> <i>BG: BDS (Български институт за стандартизация);</i> <i>RO: ASRO (Asociația de Standardizare din România).</i>

Część A	Część B
wymogi dotyczące systemu zarządzania środowiskowego na mocy EN ISO 14001:2004	dodatkowe zagadnienia, które organizacje wdrażające EMAS muszą uwzględnić
	<i>Krajowe organy normalizacyjne w państwach członkowskich, w których krajowy organ normalizacyjny objęty normą ISO 14001:2004 został zastąpiony:</i> <i>CZ: ÚNMZ (Ústav pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví).</i>

ZAŁĄCZNIK III

WEWNĘTRZNY AUDYT ŚRODOWISKOWY

1. A PROGRAM AUDYTU I CZĘSTOTLIWOŚĆ AUDYTU

1. Program audytu

Program audytu zapewnia dostarczanie kierownictwu organizacji informacji potrzebnych mu do dokonywania przeglądu ekologiczności organizacji i skuteczności systemu zarządzania środowiskowego, oraz do wykazania, że są one pod kontrolą.

2. Cele programu audytu

Cele obejmują w szczególności ocenę istniejących systemów zarządzania oraz zbadanie zgodności z polityką i programem organizacji, z uwzględnieniem zgodności z odpowiednimi wymogami przepisów z zakresu ochrony środowiska.

3. Zakres programu audytu

Należy jasno określić ogólny zakres poszczególnych audytów, lub, odpowiednio, każdego etapu cyklu audytu, oraz wyraźnie podać:

- (a) obszary tematyczne objęte audytem;
- (b) działania objęte audytem;
- (c) kryteria środowiskowe, które mają być uwzględnione;
- (d) okres objęty audytem.

Audyt środowiskowy obejmuje ocenę danych faktograficznych niezbędnych do oceny ekologiczności.

4. Częstotliwość audytu

Audyt lub cykl audytu, obejmujące wszystkie działania organizacji, zostają zakończone, stosownie do okoliczności, w odstępach czasu nie dłuższych niż *trzy lata lub cztery lata jeżeli ma zastosowanie odstępstwo określone w art. 7*. Częstotliwość audytów dla każdego działania różni się w zależności od:

- (e) charakteru, skali i złożoności działań;
- (f) znaczenia powiązanych oddziaływań na środowisko;
- (g) wagi i pilności problemów wykrytych w trakcie wcześniejszych audytów;
- (h) historii problemów związanych ze środowiskiem.

Bardziej złożone działania o bardziej znaczącym oddziaływaniu na środowisko są poddawane audytowi częściej.

Organizacja przeprowadza audyty co najmniej raz w roku, gdyż pomaga to w wykazaniu jej kierownictwu i weryfikatorowi środowiskowemu, że organizacja kontroluje swoje znaczące aspekty środowiskowe.

Organizacja przeprowadza audyty w odniesieniu do:

- (i) ekologiczności organizacji oraz
- (j) zgodności organizacji z obowiązującymi przepisami prawnymi w dziedzinie środowiska.

B: CZYNNOŚCI W RAMACH AUDYTU

Czynności w ramach audytu obejmują rozmowy z personelem, inspekcję warunków działania i sprzętu oraz przegląd rejestrów, pisemnych procedur i innych odnośnych dokumentów, prowadzone w celu dokonania oceny ekologiczności działania będącego przedmiotem audytu i stwierdzenia, czy spełnia ono stosowane normy, przepisy lub ustalone cele ogólne i szczegółowe, oraz czy wdrożony system zarządzania zobowiązaniami w odniesieniu do środowiska jest skuteczny i właściwy. Do ustalenia skuteczności całego systemu zarządzania wskazane jest między innymi stosowanie wyrywkowych kontroli na miejscu dotyczących zgodności z tymi kryteriami.

W procesie audytu uwzględnia się w szczególności następujące kroki:

- (k) zrozumienie systemów zarządzania;
- (l) ocenę mocnych i słabych stron systemów zarządzania;
- (m) gromadzenie stosownych dowodów;
- (n) ocenę wyników audytu;
- (o) przygotowanie wniosków z audytu;
- (p) sporządzenie sprawozdania z wyników i wniosków z audytu.

C: SPORZĄDZENIE SPRAWOZDANIA Z WYNIKÓW I WNIOSKÓW Z AUDYTU

Podstawowe cele pisemnego sprawozdania z audytu są następujące:

- (q) udokumentowanie zakresu audytu;

- (r) dostarczenie kierownictwu informacji na temat stanu zgodności z polityką ochrony środowiska danej organizacji oraz postępów organizacji w dziedzinie ochrony środowiska;
- (s) dostarczenie kierownictwu informacji na temat skuteczności i rzetelności rozwiązań dotyczących monitorowania oddziaływania organizacji na środowisko;
- (t) w stosownych przypadkach, wskazanie potrzeby podjęcia działań naprawczych.

ZAŁĄCZNIK IV

SPRAWOZDAWCZOŚĆ W ZAKRESIE ŚRODOWISKA

A. WPROWADZENIE

Informacje o środowisku przedstawiane są w sposób jasny i spójny w formie elektronicznej lub papierowej.

B. DEKLARACJA ŚRODOWISKOWA

Deklaracja środowiskowa zawiera co najmniej określone poniżej elementy i spełnia następujące minimalne wymogi:

- a) jasny i jednoznaczny opis organizacji rejestrującej się w EMAS i streszczenie dotyczące jej działalności, produktów i usług oraz jej związków z ewentualnymi organizacjami macierzystymi;
- b) politykę środowiskową i krótki opis systemu zarządzania środowiskowego organizacji;
- c) opis wszystkich istotnych bezpośrednich i pośrednich aspektów środowiskowych, powodujących istotny wpływ organizacji na środowisko, oraz wyjaśnienia dotyczące charakteru wpływu w odniesieniu do tych aspektów (załącznik I.2);
- d) opis ogólnych i szczegółowych celów środowiskowych, w odniesieniu do istotnych aspektów środowiskowych i wpływu na środowisko;
- e) streszczenie dostępnych danych dotyczących efektów działalności środowiskowej organizacji w porównaniu z jej celami i zadaniami środowiskowymi, w odniesieniu do istotnego wpływu organizacji na środowisko; Sprawozdawczość powinna obejmować główne wskaźniki i inne istniejące wskaźniki efektywności środowiskowej określone w sekcji;
- f) inne elementy dotyczące efektów działalności środowiskowej, w tym efekty działalności środowiskowej w świetle przepisów prawnych w odniesieniu do istotnego wpływu na środowisko;
- g) **odniesienie do** stosownych wymogów prawnych w dziedzinie środowiska **■** ;
- h) nazwisko i numer akredytacji **lub licencji** weryfikatora środowiskowego oraz datę walidacji.

Uaktualniona deklaracja środowiskowa zawiera co najmniej elementy wyszczególnione w lit. e)–h) i spełnia minimalne wymogi określone tych literach.

■

D. GŁÓWNE WSKAŹNIKI I INNE ISTNIEJĄCE WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI ŚRODOWISKOWEJ

1. Wprowadzenie

Zarówno w deklaracji środowiskowej, jak i w *zaktualizowanej deklaracji środowiskowej*, organizacje podają główne wskaźniki, o ile dotyczą one bezpośrednich aspektów środowiskowych, oraz inne stosowne istniejące wskaźniki efektywności środowiskowej określone poniżej.

Sprawozdawczość dostarcza danych dotyczących rzeczywistego wkładu/wpływu. Jeżeli ujawnienie miałoby negatywny wpływ na poufność informacji handlowych lub przemysłowych organizacji, w przypadku gdy taką poufność przewiduje prawo krajowe lub wspólnotowe w celu ochrony uzasadnionego interesu gospodarczego, organizacja ta może indeksować te informacje w swojej sprawozdawczości, np. poprzez ustanowienie roku bazowego (o indeksie 100), od którego podawanoby zmiany rzeczywistego wkładu/wpływu.

Wskaźniki te:

- a) przedstawiają dokładną ocenę efektów działalności środowiskowej organizacji;*
- b) są zrozumiałe i jednoznaczne;*
- c) umożliwiają porównanie poszczególnych lat w celu dokonania oceny rozwoju efektywności środowiskowej organizacji;*
- d) umożliwiają porównanie z, odpowiednio, sektorowymi, krajowymi lub regionalnymi punktami odniesienia;*
- e) umożliwiają porównanie z odpowiednimi wymogami prawnymi.*

2. Główne wskaźniki

- a) Główne wskaźniki stosuje się do wszystkich rodzajów organizacji. Są one ukierunkowane na efekty działalności środowiskowej w następujących kluczowych obszarach środowiskowych:

efektywność energetyczna;

efektywne wykorzystanie materiałów;

woda;

odpady;

różnorodność biologiczna;

oraz emisje.

Jeżeli organizacja dojdzie do wniosku, że jeden lub większa liczba głównych wskaźników nie ma znaczenia dla jej istotnych bezpośrednich aspektów

środowiskowych, organizacja może nie uwzględniać tych wskaźników w swojej sprawozdawczości. Organizacja przedstawia uzasadnienie takiej decyzji, nawiązując do swojego przeglądu środowiskowego.

- b) Każdy główny wskaźnik składa się z:
- (i) liczby A wskazującej całkowity roczny wkład/wpływ w danym obszarze;
 - (ii) liczby B wskazującej całkowity roczny wynik organizacji;
 - (iii) oraz liczby R wskazującej stosunek A/B.

Każda organizacja podaje wszystkie 3 elementy dla każdego wskaźnika.

- c) Liczba A wskazująca całkowity roczny wkład/wpływ w danym obszarze **jest** podawana w następujący sposób:

- (i) w przypadku efektywności energetycznej
 - * w odniesieniu do „całkowitego bezpośredniego zużycia energii” wskazuje całkowite roczne zużycie energii wyrażone w **MWh or GJ**;
 - * w odniesieniu do „całkowitego zużycia energii odnawialnej” wskazuje **procent całkowitego rocznego zużycia** energii (energii elektrycznej i ciepła) **wytworzonej przez organizację** z odnawialnych źródeł energii ■ .
- (ii) w przypadku efektywnego wykorzystania materiałów
 - * dotyczy „rocznego przepływu masy różnych używanych materiałów” (z wyjątkiem nośników energii i wody) wyrażonego w tonach.
- (iii) w przypadku wody
 - * dotyczy „całkowitego rocznego zużycia wody” wyrażonego w m³.
- (iv) w przypadku odpadów
 - * dotyczy „całkowitej rocznej ilości wytwarzanych odpadów” wyrażonej w tonach, **z podziałem na typy**;
 - * **dotyczy „całkowitej rocznej ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych” wyrażonej w kilogramach lub tonach.**
- (v) w przypadku różnorodności biologicznej
 - * dotyczy „użytkowania ziemi” wyrażonego w m² w **teren**ie **zabudowanym**.
- (vi) w przypadku emisji
 - * dotyczy „całkowitej rocznej emisji gazów cieplarnianych”, w **tym przynajmniej emisji CO₂, CH₄, N₂O, HFC, PFC i SF₆**, wyrażonej w tonach ekwiwalentu CO₂.

* dotyczy „całkowitej rocznej emisji do powietrza”, w tym przynajmniej emisji SO₂, NO_x i PM, wyrażonej w kilogramach lub tonach.

Oprócz wskaźników określonych powyżej organizacja może stosować również inne wskaźniki do wyrażenia swojego całkowitego rocznego wkładu/wpływu w danym obszarze.

d) Liczba B wskazująca całkowity roczny wynik organizacji jest taka sama dla wszystkich obszarów, ale jest dostosowywana do różnych rodzajów organizacji w zależności od rodzaju ich działalności. *Jest ona podawana w następujący sposób:*

- (i) *w przypadku organizacji z sektora produkcji (przemysłu),* [] *wskazuje całkowitą roczną wartość dodaną brutto wyrażoną w mln EUR lub całkowity roczny wynik wyrażony w tonach lub - w przypadku małych organizacji - całkowity roczny obrót bądź liczbę pracowników;*
- (ii) *w przypadku organizacji z sektorów nieprodukcyjnych (administracja/usługi),* [] *odnosi się do wielkości organizacji wyrażonej w liczbie pracowników.*

Oprócz wskaźników określonych powyżej organizacje mogą również stosować inne wskaźniki do wyrażenia swojego całkowitego rocznego wyniku.

3. Inne istniejące wskaźniki efektywności środowiskowej

Każda organizacja składa co roku sprawozdanie na temat efektów swojej działalności środowiskowej, odnosząc się do bardziej szczegółowych aspektów środowiskowych określonych w jej deklaracji środowiskowej i w miarę możliwości uwzględnia [] sektorowe dokumenty referencyjne, o których mowa w art. 46 niniejszego rozporządzenia.

[]

E. POWSZECHNY DOSTĘP DO INFORMACJI

Organizacja jest w stanie wykazać weryfikatorowi środowiskowemu, że każda osoba zainteresowana efektami działalności środowiskowej organizacji może uzyskać łatwy i swobodny dostęp do informacji wymaganych zgodnie z pkt B-D powyżej.

Organizacja zapewnia dostępność takich informacji w języku urzędowym, językach urzędowych lub w jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego, w którym organizacja jest zarejestrowana, a w stosownych przypadkach w języku urzędowym, językach urzędowych lub jednym z języków urzędowych wszystkich państw członkowskich, w których znajdują się obiekty objęte wspólną rejestracją.

F. ODPOWIEDZIALNOŚĆ NA POZIOMIE LOKALNYM

Organizacje zarejestrowane w systemie EMAS mogą zdecydować się na przygotowanie jednej zbiorczej deklaracji środowiskowej ■, obejmującej pewną liczbę różnych lokalizacji geograficznych.

W związku z tym, że celem systemu EMAS jest zapewnienie odpowiedzialności na poziomie lokalnym, organizacje gwarantują, że istotny wpływ każdego obiektu na środowisko jest wyraźnie zidentyfikowany i zgłoszony w zbiorczej deklaracji środowiskowej ■.

ZAŁĄCZNIK V

LOGO EMAS

1. Logo można stosować w dowolnym z 23 języków pod warunkiem użycia następującego sformułowania:

język bułgarski:	<i>“Заверено управление на околната среда”</i>
język czeski:	<i>“Ověřený systém environmentálního řízení”</i>
język duński:	<i>„Verificeret miljøledelse“</i>
język niderlandzki:	<i>„Geverifieerd milieuzorgsysteem“</i>
język angielski:	<i>„Verified environmental management“</i>
język estoński:	<i>“Tõendatud keskkonnajuhtimine”</i>
język fiński:	<i>„Todennettu ympäristöasioiden hallinta“</i>
język francuski:	<i>„Management environnemental vérifié“</i>
język niemiecki:	<i>„Geprüftes Umweltmanagement“</i>
język grecki:	<i>„επιθεωρημένη περιβαλλοντική διαχείριση“</i>
język węgierski:	<i>„Hitelesített környezetvédelmi vezetési rendszer“</i>
język włoski:	<i>„Gestione ambientale verificata“</i>
język irlandzki:	<i>“Bainistíocht comhshaoil fíoraithe”</i>
język łotewski:	<i>“Verificēta vides pārvaldība”</i>

<i>język litewski:</i>	<i>“Įvertinta aplinkosaugos vadyba”</i>
<i>język maltański:</i>	<i>“Immaniggjar Ambjentali Verifikat”</i>
<i>język polski:</i>	<i>“Zweryfikowany system zarządzania środowiskowego”</i>
<i>język portugalski:</i>	<i>„Gestão ambiental verificada“</i>
<i>język rumuński:</i>	<i>“Management de mediu verificat”</i>
<i>język słowacki:</i>	<i>“Overené environmentálne manažérstvo“</i>
<i>język słoweński:</i>	<i>“Preverjen sistem ravnanja z okoljem”</i>
<i>język hiszpański:</i>	<i>„Gestión medioambiental verificada“</i>
<i>język szwedzki:</i>	<i>„Kontrollerat miljöledningssystem“</i>

2. Logo używa się:

- w trzech kolorach (Pantone nr 355 Green; Pantone nr 109 Yellow; Pantone nr 286 Blue),
- w kolorze czarnym ,
- w kolorze białym , *albo*
- *w odcieniach szarości.*

ZAŁĄCZNIK VI

Informacje wymagane do rejestracji

(Informacje podaje się w stosownych przypadkach.)

1. ORGANIZACJA

Nazwa	
Adres	
Miasto	
Kod pocztowy	
Kraj/kraj związkowy/region/wspólnota autonomiczna	
Osoba wyznaczona do kontaktów	
Telefon	
Faks	
E-mail	
Strona internetowa	
Publiczny dostęp do deklaracji środowiskowej lub zaktualizowanej deklaracji środowiskowej	
a) w postaci wydrukowanego dokumentu	
b) w postaci elektronicznej	
Numer rejestracji	
Data rejestracji	
Data zawieszenia rejestracji	
Data usunięcia rejestracji	
Termin następnej deklaracji środowiskowej	
Termin następnej zaktualizowanej deklaracji środowiskowej	
Wniosek o odstąpienie zgodnie z art. 7 TAK – NIE	
Kod rodzaju działalności wg NACE	
Liczba zatrudnionych	
Obrót lub roczny bilans	

2. OBIEKT

Nazwa	
Adres	
Kod pocztowy	
Miasto	
Kraj/kraj związkowy/region/wspólnota autonomiczna	
Osoba wyznaczona do kontaktów	
Telefon	
Faks	
E-mail	
Strona internetowa	

**Publiczny dostęp do deklaracji środowiskowej lub
zaktualizowanej deklaracji środowiskowej**
a) w postaci wydrukowanego dokumentu
b) w postaci elektronicznej

Numer rejestracji

Data rejestracji

Data zawieszenia rejestracji

Data usunięcia rejestracji

Termin następnej deklaracji środowiskowej

Termin następnej || **zaktualizowanej** deklaracji
środowiskowej

Wniosek o odstąpienie zgodnie z art. 7 TAK – NIE

Kod rodzaju działalności wg NACE

Liczba zatrudnionych

Obrót lub roczny bilans

3. AKREDYTOWANY WERYFIKATOR

Nazwisko weryfikatora

Adres

Kod pocztowy

Miasto

Kraj/kraj związkowy/region/wspólnota autonomiczna

Telefon

Faks

E-mail

Numer akredytacji **lub licencji**

Zakres akredytacji **lub licencji** (kody NACE)

Jednostka akredytująca **lub wydająca licencję**

Sporządzono w... dnia.../.../200[...] r.

Podpis przedstawiciela organizacji

ZAŁĄCZNIK VII

Deklaracja weryfikatora w sprawie czynności weryfikacyjnych i walidacyjnych

..... (nazwisko),

o numerze akredytacji weryfikatora EMAS.....

akredytowany(-a) **lub licencjonowany** w odniesieniu do zakresu

..... (kod NACE)

deklaruje sprawdzenie, że obiekt(-y) lub cała organizacja, o których mowa w deklaracji

środowiskowej/[...] uaktualnionej deklaracji środowiskowej (*) organizacji

.....(nazwa)

o numerze rejestracji (jeśli jest dostępny).....

spełnia wszystkie wymagania rozporządzenia *Parlamentu Europejskiego i Rady* (WE) nr XXX/[rok]

|| z dnia [data] r. pozwalające na dobrowolny udział organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS).

Podpisując niniejszą deklarację zaświadczam, że:

- weryfikacja i walidacja zostały przeprowadzone w pełnej zgodności z wymogami wspomnianego rozporządzenia,
- nie ma dowodów na brak zgodności z mającymi zastosowanie wymogami prawnymi dotyczącymi środowiska,
- dane i informacje zawarte w deklaracji środowiskowej/**zaktualizowanej** deklaracji środowiskowej (*) organizacji/obiektu (*) dają rzetelny, wiarygodny i prawdziwy obraz całej działalności organizacji/obiektu (*) w zakresie podanym w deklaracji środowiskowej.

Niniejszy dokument nie jest równoważny z rejestracją w EMAS. Rejestracja w EMAS może być dokonana wyłącznie przez organ właściwy na mocy rozporządzenia (WE) nr XXX/[rok]. Niniejszego dokumentu nie należy wykorzystywać jako oddzielnej informacji udostępnianej do wiadomości publicznej.

Sporządzono w... dnia.../.../200[...] r.

Podpis

(*) : niepotrzebne skreślić.

ZAŁĄCZNIK VIII

TABELA KORELACJI

rozporządzenie (WE) nr 761/2001	niniejsze rozporządzenie
Art. 1 ust. 1	Art. 1
Art. 1 ust. 2 lit. a)	-
Art. 1 ust. 2 lit. b)	-
Art. 1 ust. 2 lit. c)	-
Art. 1 ust. 2 lit. d)	-
Art. 2 lit. a)	Art. 2 ust. 1
Art. 2 lit. b)	-
Art. 2 lit. c)	Art. 2 ust. 2
Art. 2 lit. d)	Art. 2 ust. 4
Art. 2 lit. e)	-
Art. 2 lit. f)	Art. 2 ust. 5
Art. 2 lit. g)	Art. 2 ust. 6
Art. 2 lit. h)	Art. 2 ust. 7
Art. 2 lit. i)	Art. 2 ust. 8
Art. 2 lit. j)	Art. 2 ust. 9
Art. 2 lit. k)	Art. 2 ust. 10
Art. 2 lit. l)	Art. 2 ust. 12

rozporządzenie (WE) nr 761/2001	niniejsze rozporządzenie
Art. 2 lit. l) ppkt (i)	-
Art. 2 lit. l) ppkt (ii)	-
Art. 2 lit. m)	-
Art. 2 lit. n)	Art. 2 ust. 13
Art. 2 lit. o)	Art. 2 ust. 15
Art. 2 lit. p)	-
Art. 2 lit. q)	Art. 2 ust. 16
Art. 2 lit. r)	-
Art. 2 lit. s) zdanie pierwsze	Art. 2 ust. 17
Art. 2 lit. s) zdanie drugie do czwartego	-
Art. 2 lit. t)	Art. 2 ust. 18
Art. 2 lit. u)	-
Art. 3 ust. 1	-
Art. 3 ust. 2 lit. a) zdanie pierwsze	Art. 4 ust. 1
Art. 3 ust. 2 lit. a) zdanie drugie	Art. 4 ust. 3
Art. 3 ust. 2 lit. b)	Art. 4 ust. 6
Art. 3 ust. 2 lit. c)	Art. 4 ust. 7
Art. 3 ust. 2 lit. d)	Art. 4 ust. 8
Art. 3 ust. 2 lit. e)	Art. 5 ust. 2 akapit pierwszy; Art. 6 ust. 3
Art. 3 ust. 3 lit. a)	Art. 6 ust. 1 lit. a)

rozporządzenie (WE) nr 761/2001	niniejsze rozporządzenie
Art. 3 ust. 3 lit. b) zdanie pierwsze	Art. 6 ust. 1 lit. b)-d)
Art. 3 ust. 3 lit. b) zdanie drugie	Art. 7 ust. 1
Art. 4 ust. 1	-
Art. 4 ust. 2	Art. 51 ust. 2
Art. 4 ust. 3	-
Art. 4 ust. 4	-
Art. 4 ust. 5 zdanie pierwsze	Art. 26 ust. 1
Art. 4 ust. 5 zdanie drugie	Art. 26 ust. 2
Art. 4 ust. 6	Art. 42
Art. 4 ust. 7	-
Art. 4 ust. 8 akapit pierwszy	Art. 30 ust. 1
Art. 4 ust. 8 akapit drugi	Art. 30 ust. 3 i 5
Art. 4 ust. 8 akapit trzeci zdanie pierwsze i drugie	Art. 31 ust. 1
Art. 4 ust. 8 akapit trzeci zdanie ostatnie	Art. 31 ust. 3
Art. 5 ust. 1	Art. 11 ust. 1 zdanie pierwsze
Art. 5 ust. 2	Art. 11 ust. 3
Art. 5 ust. 3 zdanie pierwsze	Art. 12 ust. 1
Art. 5 ust. 3 zdanie drugie tiret pierwsze	Art. 12 ust. 1 lit. a)
Art. 5 ust. 3 zdanie drugie tiret drugie	Art. 12 ust. 1 lit. b)

rozporządzenie (WE) nr 761/2001	niniejsze rozporządzenie
Art. 5 ust. 4	Art. 11 ust. 1 zdanie drugie
Art. 5 ust. 5 zdanie pierwsze	Art. 15 ust. 1
Art. 5 ust. 5 zdanie drugie	Art. 15 ust. 3 zdanie pierwsze
Art. 5 ust. 5 zdanie trzecie	Art. 16 ust. 1
Art. 5 ust. 5 zdanie czwarte	Art. 15 ust. 3 zdanie drugie i trzecie
Art. 6 ust. 1	Art. 13 ust. 1
Art. 6 ust. 1 tiret pierwsze	Art. 13 ust. 2 lit. a) i art. 5 ust. 2 lit. a)
Art. 6 ust. 1 tiret drugie	Art. 13 ust. 2 lit. a) i art. 5 ust. 2 lit. c)
Art. 6 ust. 1 tiret trzecie	Art. 13 ust. 2 lit. a) i art. 5 ust. 2 lit. d)
Art. 6 ust. 1 tiret czwarte	Art. 13 ust. 2 lit. c)
Art. 6 ust. 1 zdanie ostatnie	Art. 13 ust. 2 zdanie pierwsze
Art. 6 ust. 2	Art. 14 ust. 3
Art. 6 ust. 3 tiret pierwsze	Art. 14 ust. 4 lit. a)
Art. 6 ust. 3 tiret drugie	Art. 14 ust. 4 lit. b)
Art. 6 ust. 3 tiret trzecie	Art. 14 ust. 4 lit. c)
Art. 6 ust. 3 zdanie ostatnie	Art. 14 ust. 8
Art. 6 ust. 4 akapit pierwszy	Art. 14 ust. 2
Art. 6 ust. 4 akapit drugi	Art. 14 ust. 5
Art. 6 ust. 5 zdanie pierwsze	Art. 14 ust. 7
Art. 6 ust. 5 zdanie drugie	Art. 14 ust. 9 i 10

rozporządzenie (WE) nr 761/2001	niniejsze rozporządzenie
Art. 6 ust. 6	Art. 14 ust. 11
Art. 7 ust. 1	Art. 29 ust. 6
Art. 7 ust. 2 zdanie pierwsze	Art. 12 ust. 2
Art. 7 ust. 2 zdanie drugie	Art. 12 ust. 3
Art. 7 ust. 3	Art. 43 ust. 2 lit. a) i b)
Art. 8 ust. 1 zdanie pierwsze	Art. 10 ust. 1
Art. 8 ust. 1 zdanie drugie	Art. 10 ust. 2
Art. 8 ust. 2 lit. a)	Art. 10 ust. 4
Art. 8 ust. 2 lit. b)	-
Art. 8 ust. 2 lit. c)	-
Art. 8 ust. 2 lit. d)	-
Art. 8 ust. 2 lit. e)	Art. 10 ust. 4
Art. 8 ust. 3 lit. a)	-
Art. 8 ust. 3 lit. b) zdanie pierwsze	Art. 10 ust. 4
Art. 8 ust. 3 akapit ostatni	-
Art. 9 ust. 1 akapit pierwszy	Art. 4 ust. 3
Art. 9 ust. 1 lit. a)	Art. 45 ust. 4
Art. 9 ust. 1 lit. b)	Art. 45 ust. 4
Art. 9 ust. 1 akapit ostatni	Art. 45 ust. 5
Art. 9 ust. 2	-

rozporządzenie (WE) nr 761/2001	niniejsze rozporządzenie
Art. 10 ust. 1 lit. a)	-
Art. 10 ust. 1 lit. b)	-
Art. 10 ust. 1 lit. c)	-
Art. 10 ust. 2 akapit pierwszy	Art. 39 ust. 1 i 2
Art. 10 ust. 2 akapit drugi zdanie pierwsze	Art. 42
Art. 10 ust. 2 akapit drugi zdanie drugie	Art. 47
Art. 11 ust. 1 akapit pierwszy	Art. 37
Art. 11 ust. 1 tiret pierwsze	Art. 37 lit. a)
Art. 11 ust. 1 tiret drugie	Art. 37 lit. c)
Art. 11 ust. 1 tiret trzecie	Art. 37 lit. b)
Art. 11 ust. 1 akapit drugi zdanie pierwsze	Art. 38 ust. 1
Art. 11 ust. 1 akapit drugi zdanie drugie	-
Art. 11 ust. 1 akapit drugi zdanie trzecie	Art. 38 ust. 2
Art. 11 ust. 1 akapit drugi zdanie czwarte	Art. 38 ust. 3
Art. 11 ust. 2	Art. 44 ust. 2
Art. 11 ust. 3 zdanie pierwsze	Art. 42 zdanie pierwsze
Art. 11 ust. 3 zdanie drugie	Art. 47
Art. 12 ust. 1 lit. a)	Art. 35 ust. 3
Art. 12 ust. 1 lit. b)	Art. 35 ust. 1
Art. 12 ust. 1 akapit ostatni	Art. 35 ust. 2

rozporządzenie (WE) nr 761/2001	niniejsze rozporządzenie
Art. 12 ust. 2	Art. 42
Art. 12 ust. 3	-
Art. 13	Art. 41
Art. 14 ust. 1	Art. 48 ust. 1
Art. 14 ust. 2	-
Art. 14 ust. 3	-
Art. 15 ust. 1	Art. 50
Art. 15 ust. 2	Art. 48
Art. 15 ust. 3	-
Art. 16 ust. 1	Art. 40 ust. 1
Art. 16 ust. 2	Art. 42
Art. 17 ust. 1	-
Art. 17 ust. 2	Art. 51 ust. 2
Art. 17 ust. 3	Art. 51 ust. 2
Art. 17 ust. 4	Art. 51 ust. 2
Art. 17 ust. 5	-
Art. 18 zdanie pierwsze	Art. 52 ust. 1
Art. 18 zdanie drugie	Art. 52 zdanie ostatnie